

ماهنامه

کازیوه

(سپیده دم)

آبان ماه ۱۳۸۹

شماره: دوم

نشریه جمعی از هواداران حزب توده ایران در کردستان

آزادی ، دموکراسی و عدالت اجتماعی

مطالب این شماره :

صفحه

- سرمقاله ۳
- چشم انداز تحولات کشور و مبارزه برای طرد رژیم ولایت فقیه ۴
- به قتل و غارت مرزنشینان خاتمه دهید! ۶
- ناآرامی در غرب کشور خطری که باید آن را جدی گرفت ۷
- قوی باش رفیق! (نامه ای از فرزاد کمانگر) ۸
- دیدگاه حزب توده ایران در باره فدرالیسم ۹
- رفیق شهید علی شناسایی ۱۰
- سخنرانی نماینده حزب توده ایران در نشست گروه چپ پارلمان اروپا ۱۱
- شرکت هیئت نمایندگی حزب توده ایران در کنگره حزب کمونیست بریتانیا ۱۳
- حقیقت ساده (گریس دی برگ) ۱۵

=====

به شی کوردی :

لاپه ره

- سه روتار ۱۶
- کیشه‌ی په‌نابه‌رانی مه‌دهنی نه کوردستانی ئیراق ۱۸
- حوکه‌ی هه‌ل‌په‌سوزدراو یان شمشیری "دیمۆکلیس" ۱۹
- جیاوازی نیوان یه‌کسانی و ره‌وایینی ۲۱
- کاری توندوتیژی شۆرش په‌راویز ده‌خات ۲۴
- معرفی کتاب: ۲۸

✓ مسئولیت مطالب درج شده در کازیه بر عهده ی گردانندگان آن است و مواضع رسمی حزب توده ایران در سایت حزب به نشانی :

<http://www.tudehpartyiran.org/>

انتشار می یابد.

همچنین مسئولیت مطالبی که به نام اشخاص در کازیه منتشر می شود بر عهده ی نویسنده آن است.

✓ تماس با کازیه : tudeh_kurdistan@yahoo.co.uk

✓ بایگه اینترنتی کازیه :

<http://a1320.wordpress.com/>

سرمقاله

روزنامه نگاری و اطلاع رسانی بی طرفانه سخن گفته و می گویند.

درست در چنین جو مایوس کننده و تاسف باری بود که مدیریت سایت وزین "نوید نو" با آغوش باز پذیرای کازیوه شد و ضمن آرزوی موفقیت برای تحریریه کازیوه، نسخه PDF شماره اول نشریه امان را جهت مطالعه بر روی سایت قرار داد. ما صمیمانه سپاسگذار این رفقا هستیم. بدون شک هم ما و هم همه ی هواداران و دوستان حزب توده ایران در کردستان اقدام دوستانه و حرفه ای "نوید نو" را فراموش نخواهیم کرد و همواره با احترام از آنان یاد خواهیم کرد. اما نامهربانی دیگران را به هر علت که بود باشد، به فراموشی خواهیم سپرد و همچنان از همه ی ترقی خواهان کشورمان انتظار داریم ما را در تهیه، انتشار و رساندن کازیوه به دست مخاطبین آن یاری کنند.

تحریریه کازیوه
آبان ماه 1389

پوزش خواهی!

متاسفانه به دلیل پاره ای مشکلات، این شماره از کازیوه با تاخیر و همراه با مشکل فنی (در نسخه PDF) آن انتشار یافت. از این بابت صمیمانه پوزش میخواستیم.

بدون شک در دنیای امروز تهیه و انتشار نشریه ای با حجم و کیفیت کازیوه، با توجه به امکانات وسیعی که نشر کامپیوتری و شبکه اینترنت در اختیار همگان قرار داده است، کار چندان دشوار و پر زحمتی به نظر نمی رسد.

با این حال مسئله توضیح نشریه و رساندن آن به دست مخاطبین، همچنان و چه بسا بیش از گذشته سخت و دشوار است.

این دشواری بویژه برای جمع ما، آن هم در شرایط کار مخفی که توام با مشکلات و خطرهایی است که کمترین بی توجهی به آنها دستکم می تواند ادامه حیات "کازیوه" را به خطر بیندازد و ناشگفته پرپر کند، کاملاً ملموس و محدود کننده است.

از این گذشته کازیوه در حال حاضر حتی از داشتن یک پایگاه اینترنتی (سایت) نیز محروم است و هیچ امکانی هم برای راه اندازی آن ندارد. که این مسئله نیز به نوبه خود بر دشواری توضیح نشریه افزوده است.

همه ی اینها در حالی است که متاسفانه تا این لحظه راه یا راه های کم خطر، سریع و کم هزینه ای برای رساندن نشریه به دست مخاطبین آن نیافته ایم و همچنان در این خصوص مشغول مطالعه و بررسی هستیم.

واقعیت این است که حل این معضل برای جمع ما بسیار مهم و تعیین کننده است و ادامه انتشار کازیوه در گروه یافتن چنین راه هایی است. ما در ابتدای شروع به کار نشریه، از جمله راه هایی که برای شناساندن و توضیح نشریه در نظر گرفته بودیم و با خوشبینی روی آن حساب می کردیم، همکاری برخی سایت ها و پایگاه های اینترنتی سازمانها و احزاب مترقی کشورمان و چند سایت کردی ظاهراً مستقل ترقی خواه بود، به همین خاطر همراه با شماره اول کازیوه، طی نامه ی محترمانه ای از مدیران اینگونه سایت ها خواهش کردیم گوشه ی کوچکی از سایت خود را به معرفی کازیوه یا دستکم درج خبر انتشار آن اختصاص دهند.

اما متاسفانه و در کمال ناباوری انتظار ما برآورده نشد و مدیران این سایت ها، به هر علت حاضر نشدند در حد یک خبر ساده نیز صحبتی از انتشار و دریافت کازیوه به میان آورند!

این نامهربانی غیردوستانه در حالی بود که همه دست اندرکاران این سایت ها مدام از پرنسیپ های

چشم انداز تحولات کشور و مبارزه برای

طرد رژیم "ولایت فقیه"

همان طور که تاریخ مبارزات میهن ما نشان داده است حرف آخر را در این مبارزه توده ها خواهند زد و نه مرتجعان حاکم. چشم انداز تحولات آینده کشور نشانگر ادامه و تشدید بحران رژیم است

تأمل بر سر روند سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشور و چشم انداز تحولات آتی در شرایط ادامه حاکمیت استبداد ولی فقیه و نظامی - انتظامی شدن بیش از پیش ماهیت حاکمیت کنونی به یکی از موضوعات اساسی مورد توجه نیروهای سیاسی-اجتماعی کشور بدل شده است.

انتخابات 22 خرداد 1388، و در پی آن کودتای نظامی ولی فقیه و پامال شدن آرای میلیون ها ایرانی، ماهیت بسیار ارتجاعی و محدود ساختارهای کنونی را در سامان دهی تحولات اساسی به نفع منافع و خواست های اکثریت مردم میهن ما به نمایش گذاشت.

ساختار رژیم ولایت فقیه، همان طوری که حزب ما سالهاست بر آن اشاره دارد، ساختاری عمیقاً استبدادی، ضد مردمی و ضد اساسی بی است در راه تحقق حاکمیت مردم بر سرنوشت شان. کودتای انتخاباتی خرداد نشان داد که رژیم با اتکاء به "نهادهای قانونی" زیر نظر و کنترل ولی فقیه، از جمله شورای ارتجاعی نگهبان، و نیروهای نظامی و انتظامی می تواند به راحتی حق طبیعی مردم در انتخاب نمایندگان، و ریاست جمهوری را به محاق تعطیل کشانده و مزدوران خود را بر کرسی اداره قوه مجریه و مقننه بنشانند.

این عملکرد که ما اعمال آن را در جریان دو انتخابات ریاست جمهوری سال های 1384 و 1388 و همچنین انتخابات مجلس در سال 1386 مشاهده کرده ایم سنوالات اساسی پی را در مقابل جنبش اصلاحات قرار می دهد. رفراندوم تاریخی دوم خرداد 1376، و در پی آن انتخاب سید محمد خاتمی، به عنوان ریاست جمهوری و در پی آن حاکم شدن اصلاح طلبان بر مجلس ششم تجربه یگانه ای در تاریخ میهن ما پس از انقلاب بهمن 1357 بود که امکانات ویژه ای را برای ایجاد تغییرات مهم در روند اداره میهن فراهم آورد. این امکان تاریخی به دلایل گوناگون، از جمله محدودیت های نظری-طبقاتی اصلاح طلبانی که اراده امور قوه مقننه و مجریه را در دست گرفتند، نتوانست آن تغییرات اساسی لازم از جمله محدود کردن اختیارات ولی فقیه و نیروهای نظامی-انتظامی در تصمیم گیری های سیاسی-اقتصادی کشور را، به عنوان گام نخست در راه تحقق حاکمیت مردم بر سرنوشت شان سازمان دهی کند.

مرتجعان حاکم با درس گیری از شکست دوم خرداد 1376 و در پی آن شکست خرداد 1380،

مصمم شدند که شرایطی را پدید آورند که چنین تحولاتی که حامل خطرات مهلکی برای ادامه رژیم ولایت فقیه بود دیگر امکان تکرار نیابد. تجربه سه انتخابات بعدی نشانگر برخورد نوین رژیم با امر مراجعه به آرای مردم بود. حاکم کردن نظامیان و نیروهای انتظامی بر اداره انتخابات و تقلبات بی سابقه، مسئله حد و حدود موثر بودن شرکت در چنین شکلی از "انتخابات" را در مقابل جنبش اصلاح طلب و رهبران سیاسی-اجتماعی جنبش قرار داده است. محدود کردن هرگونه امکانات تبلیغاتی، دستگیری، شکنجه و سازمان دهی شوهای تلویزیونی، انحلال احزاب و سازمان های طرفدار اصلاحات، و تبعید خانگی مراجع تقلید و رهبران درجه اول مذهبی که حاضر به همکاری با برنامه های خامنه ای و نظامیان حامی او نیستند، و مهم تر از آن سرکوب خشن جنبش های اجتماعی، از جمله تهاجم به جنبش سندیکایی، مبارزات زنان، و جنبش دانشجویی در مجموع شرایط جدیدی را در حیات سیاسی-اجتماعی کشور پدید آورده است که نیازمند بررسی عینی و هوشمندانه برای یافتن راهکارهای مناسب در راه پیشبرد امر جنبش مردمی است. نکته جالب در اخبار هفته های اخیر و سفر خامنه ای به قم، که از جمله برای تحکیم پایه های منزلزل ولی فقیه در میان مراجع تقلید صورت گرفته بود، در عین حال فرصتی بود برای خامنه ای و طرفداران او که سیاست های کنونی و برنامه هایشان را برای آینده، از جمله نظامی-انتظامی شدن بیش از پیش حاکمیت کشور را برای موافقان و مخالفان ترسیم کنند

سخنرانی خامنه ای در جمع بسیجیان، در سفر به قم، و تأکید او بر لزوم تقویت نقش بسیج و سپاه در صحنه سیاسی کشور، به روشنی و فارغ از هر گونه ابهام تکیه گاه اصلی ولی فقیه و دولت ضد ملی احمدی نژاد را در معادلات سیاسی نشان می دهد. خامنه ای در این سخنرانی ضمن تعریف و تمجید فراوان از سپاه و بسیج از جمله تأکید کرد: "یکی از موفقیت های بسیج، افزایش توانایی و بصیرت خود در مقابل پیچیده شدن توطئه های دشمنان است که فضایی فتنه سال 88 مویب این موضوع است ... در فتنه سال 88 خیلی ها اشتباه کردند و از این جمع، بسیاری هم بعد از مدتی اشتباه خود را تصحیح کردند اما حرکت عظیم بسیج با حفظ پرچم بصیرت، مسیر را اشتباه نکرد و توانست در صراط حق بماند. ..."

پس از ایراد این سخنرانی، وزیر اطلاعات دولت کودتا در گردهمایی مسئولان سیاسی نیروهای مسلح، با صراحت تمام اعلام کرد، دولت احمدی نژاد طبق برنامه ریزی و زیر هدایت ولی فقیه تشکیل شده است. وی روز چهارم آبان ماه در این زمینه خاطر نشان ساخت: "امروز مسیری که مقام معظم رهبری طراحی کرده اند وضعیت را به گونه ای شکل داده که دولت نهم و دهم بر سر کار آید و نظام در مسیر درست قرار بگیرد و به این ترتیب مقابله هایی که با آن صورت می گیرد یک مقوله کاملاً جدی است. ..." (تأکیدات از ماست)

سئوال اساسی پی که با توجه به ارزیابی های بالا باید به آن پاسخ روشنی داد این است در وضعیت کنونی چگونه سیاست های عملی و واقع گرایانه پی را باید برای پیشبرد امر مبارزه اتخاذ کرد؟

تجربیات یک سال و نیم گذشته که با تظاهرات میلیونی و با شکوه مردم بر ضد کودتای انتخاباتی ولی فقیه آغاز شد حاوی درس های مهم و نکات جالبی است که باید به آنها توجه کرد.

مسئله اول محدوده بسیار تنگ شعارهای مطرح شده از سوی جنبش اصلاحات و تمرکز اساسی آن بر شعار "رای من کجاست" در پی کودتای انتخاباتی ولی فقیه رژیم بود. این محدود بودن شعارها و نپرداختن به مسائلی همچون بی عدالتی لجام گسیخته، فقر و محرومیت، نتوانست آن طور که باید و شایسته است بخش های گسترده توده های کار و زحمت را به صفوف مبارزه جلب کند. کم سو بودن نقش طبقه کارگر و زحمتکشان در جنبشی که پس از کودتای انتخاباتی 22 خرداد 1388 شروع شد با تشدید فشار و سرکوب خشن و خونین تظاهرات خیابانی، پاشنه آشیل جنبش شد، که رژیم توانست با استفاده از آن و بستن امکانات ارتباطی و حاکم کردن نظامیان بر شهرهای عمده کشور، به تدریج جلوی حرکت های اعتراضی را سد کرده و این شکل مبارزه توده ها را با مشکلات جدی رو به رو کند.

نکته قابل توجه دیگر در تحولات یک سال و نیم گذشته این است که با وجود همه حرکت های ولی فقیه و نظامیان حاکم برای خاتمه دادن به "فتنه 88" جنبش مردمی نه تنها متوقف نشده است بلکه همچنان نیرومند به حیات خود ادامه می دهد. تنفر و انزجار توده ها از عملکرد و شیوه حکومتی دولت احمدی نژاد و حاکمیت ولی فقیه و نظامیان حامی او بر حیات سیاسی- اقتصادی کشور آنچنان است که با پیدایش کوچکترین امکان بروزی دوباره در شکل یک انفجار بزرگ اجتماعی خود را نشان خواهد داد. تحولات یک سال و نیم گذشته همچنین شکاف های جدیدی را در صفوف حاکمیت و حتی نیروهای به اصطلاح "اصولگرا" پدید آورده است که معنایش محدود تر شدن بیش از پیش پایگاه اجتماعی خامنه ای و حامیان اوست. بحران رژیم نه تنها فروکش نکرده است، بلکه با ادامه و تعمیق ورشکستگی اقتصادی -

اجتماعی سیاست های رژیم و مجموع سیاست های مخربی همچون یورش به حقوق اجتماعی مردم، تشدید روند خصوصی سازی، تشدید بیکاری و تعرض به یارانه ها، هر روز ابعاد گسترده تری به خود خواهد گرفت و بعضاً زمینه ساز مبارزات جدیدی در میهن ما خواهد بود. آمادگی برای مصاف های آتی جنبش مردمی با رژیم ولایت فقیه منوط به جسارت نیروهای طرفدار اصلاحات در درک ضروریات لحظه کنونی و تشخیص ضرورت توجه مبارزه برای طرد شیوه حکومت مداری ولایت مطلقه فقیه، ارائه برنامه جایگزین برای شکل آینده حکومت مردم و تأمین عدالت اجتماعی و غلبه بر فقر و محرومیت و

همچنین بسیج و سازمان دهی و پیوند منسجم وسیع ترین نیروهای اجتماعی خصوصاً طبقه کارگر و زحمتکشان در صفوف این مبارزه است. سفر ناموفق خامنه ای به قم نشان داد که "کفگیر" ولی فقیه و رژیمش "به ته دیگ خورده است" و بحران مشروعیتی که حاکمیت کنونی را در خود فرو کشیده است همچنان ادامه یافته و هر روز ابعاد گسترده تری به خود خواهد گرفت. فراز و نشیب ها در امر مبارزه توده ها برای حصول آزادی و عدالت اجتماعی امری طبیعی است ولی همان طور که تاریخ مبارزات میهن ما نشان داده است حرف آخر را در این مبارزه توده ها خواهند زد و نه مرتجعان حاکم. چشم انداز تحولات آینده کشور نشانگر ادامه و تشدید بحران رژیم و ضرورت آماده کردن جنبش مردمی برای نبرد های تعیین کننده با استبداد حاکم است.

به قتل و غارت مرزنشینان خاتمه دهید

روزی نیست که خبر مصادره اموال، یا به گلوله بستن عده ای از کولبرها و کاسبکاران خرده پای مناطق مرزی کردستان از طرف خبرگزاری های دولتی و غیردولتی ایران انعکاس نیابد. به طوری که این مسئله تبدیل به یک امر تکراری شده و با همه دردناکی اش، دیگر حتی توجه کسی را نیز برنمی انگیزد و همچون امری عادی با آن برخورد می شود.

کار به جایی رسیده است که کشته شدن، ناقص العضو شدن و به زندان رفتن و از دست دادن همه دار و ندار اندک این کولبرها و کاسبکاران خرده پای، دیگر برای خود آنها هم تبدیل به بخشی از واقعیات زندگی فاجعه بار روزانه اشان شده است و به ناگذیر به آن تن داده اند.

دیگر گشتن، غارت و به گلوله بستن کولبرها برای افراد نیروی انتظامی و سپاهی مستقر در مرزها نیز تبدیل به "پیشه" شده است و با عدم پیگیری دستگاه قضایی در خصوص این قتل و غارت ها، آنان نیز گستاخ تر از پیش به یکه تازی در مرزها مشغولند و هر کسی را که بخواهند، غارت، دستگیر یا به گلوله می بندند و به کسی نیز جواب پس نمی دهند.

همه اینها در حالی است که کلان قاچاقچیان بومی و غیر بومی، که اغلب این کولبرها در ازای دریافت دستمزدی اندک برای آنها کار میکنند، در خانه های مجلل خود نشسته اند و با رشوه دهی یا شراکت با مقامات اداری و انتظامی به قول خودشان "از مزر تا تهران جاده ها را میخرند" و محموله های قاچاق خود را در برابر چشم صدها مامور انتظامی و سپاهی "رشوه گرفته" به بازارهای ایران می

رسانند و بدون اینکه کمترین زحمتی کشیده باشند، سودهای صدها میلیون تومانی به جیب می زنند. از این سوی مرز نیز، با همکاری همان ماموران و مقامات "رشوه بگیر"، مواد مخدر، مواد خوراکی نیمه فاسد و هرچه را که بتوانند در بازار خارج از کنترل عراق "آب کنند" ارسال می کنند و بر سود و ثروت خویش می افزایند.

نیروی انتظامی و یگانهای سپاه پاسداران مستقر در مرزها در حالی که به خوبی کلان قاچاقچیان فعال در منطقه را می شناسند و نشانی انبارهای کالای آنان را در دست دارند، هرازگاهی، کولبرها و کاسبکاران (خرده قاچاقچیان) مرزنشین را مورد هجوم قرار میدهند و اینگونه اقدامات شنیع خود را تحت عنوان "مبارزه با قاچاق کالا" به مقامات مافوق خود گزارش می دهند.

با اینکه از گشایش بازارچه های مرزی و مبادله کالا به عراق زمان زیادی سپری نمی شود، تاکنون صدها و بلکه هزاران نفر از افراد مرزنشین که بر اساس قانون بازارچه های مرزی حق دارند به عنوان "پيله ور" به شیوه قانونی به تبادل کالا با آنسوی مرز بپردازند، به واسطه "قرق شدن" بازارچه ها از جانب چند بزرگ تاجر شناخته شده، به ناچار به قاچاق کالا روی نموده اند.

این عده حتی بیشتر از کولبرها مورد دستبرد، هجوم و غارت ماموران نیروی انتظامی قرار می گیرند و اغلب قربانی اینگونه اقدامات و یورش ها می شوند و جان و مال و هستی خود را از دست میدهند.

تنش و ناآرامی در غرب کشور،

خطری که باید آن را جدی گرفت!

سلسله حوادث خونین در مناطق غربی کشور به ویژه مناطق کردنشین، نگرانی زرف همه نیروها و شخصیت های ملی و میهن دوست را برانگیخته است.

درگیری مسلحانه میان افراد "ناشناس" با واحدهای امنیتی- نظامی درشهر سقز، درواخر شهریور ماه، انفجار یک بمب قوی در مراسم رژه نیروهای نظامی به مناسبت سالگرد جنگ ایران و عراق در شهر مهاباد، درگیری مسلحانه خونین در اواسط مهر ماه در سطح شهر سنندج، مرکز استان کردستان، ناآرامی درشهرهای کامیاران و مریوان، و نزاع و برخوردهای فیزیکی در دانشگاه ارومیه، به بهانه توهین به اقوام و اقلیت های ملی و مذهبی، به خوبی نمایانگر فضای سنگین و متشنج حاکم بر استان های غربی کشور است. این رویدادها که بدون شک اتفاقی و از مسیر حوادث جاری میهن ما جدا نیست، تاکنون با قاطعیت از سوی احزاب و سازمان های ملی و منطقه ای محکوم و مردود شناخته شده است. به عنوان نمونه، پس از انفجار مرکبار در شهر مهاباد، احزاب ملی کردستان ایران با انتشار بیانیه هایی این اقدام تروریستی را محکوم و استفاده از چنین روش هایی را مغایر با سیاست و مواضع خود اعلام داشتند. در بیانیه مشترک احزاب کردستان ایران، با صراحت تاکید می شود: "جنبش رهایی بخش کردستان و نیروهای سیاسی آن، هرگز در مبارزه عادلانه خود به بمب گذاری در اماکن عمومی متوسل نشده و جمهوری اسلامی خود با اغراض مشخصی در طراحی و اجرای چنین اقداماتی سابقه دار است."

در میان فعالان کرد و مبارزان جنبش ضد استبدادی کنونی، که در کردستان و دیگر استان های غربی زندگی می کنند، این اتفاق نظر وجود دارد که تروریسم کور و حوادث اخیر نشانه هایی از تمایل کودتاچیان به تشدید فضای امنیتی در غرب کشور و تسری آن به سراسر ایران است. چندی پیش سخنگوی سازمان دفاع از حقوق بشر کردستان پیرامون رخدادهای خونین، از جمله درگیری مسلحانه در شهر سنندج، خاطر نشان ساخت: "این حرکت در جهت تحقق خواسته ها، منافع و مطالبات کردها نبوده و نیست و صرفاً درجهت میلیتاریزه کردن کردستان است ... این حرکت نیز در راستای حوادث اخیر مهاباد است."

گسترش خشونت در غرب کشور، به ویژه مناطق کردنشین، ارتباط مستقیم با سیاست های تبعیض آمیز و اعمال ستم ملی دارد. حضور سپاه پاسداران و فضای امنیتی حاکم در منطقه، زندگی هم میهنان کرد ما را تحت تاثیر مخرب خود قرار داده است، و این امر در پیوند با فقر

اقتصادی و عدم دسترسی مردم به امکانات آموزشی، بهداشتی و فرهنگی و نظایر آن، کردستان را به منطقه ای متشنج و بیستر مناسبی برای فعالیت های تروریستی کور و تنش آفرین بدل ساخته است. این را هم باید افزود که، درسایه فضای امنیتی و سرکوب احزاب ترقی خواه، زمینه مناسبی برای رشد جریانات ارتجاعی مذهبی فراهم آمده است، و تبلیغات مذهبی رژیم در این مناطق و اعمال فشار بر اهل سنت و نادیده گرفتن حقوق آنان، بیدایش جریانات مذهبی واپس گرا و جنایتکار را سبب شده است. در طول سالیان اخیر، سپاه پاسداران و وزارت اطلاعات همواره دارای روابط معینی با این جریانات بوده اند و کوشیده اند تا از آنان به ضد نیروهای ملی، میهن دوست و ترقی خواه استفاده کنند. سیاست احزاب ملی کردستان دریک سال گذشته و همراهی مسئولان آن ها با جنبش مردمی بر ضد کودتای انتخاباتی، به هیچ وجه خوشایند کودتاچیان، خصوصا سپاه پاسداران، نیست، و از این رو یکی از اصلی ترین ترفندهای ارتجاع ایجاد تنش درمناطق کردنشین است (مشابه آنچه که در ابتدای انقلاب اتفاق افتاد، و منجر به جنگ برادر کشی گردید). بی گمان حوادث خونین اخیر و اقدام های تروریستی در شهرهای مهاباد و سنندج را از این چارچوب جدا و مستثنی نباید ارزیابی کرد. تحکیم رابطه و پیوند میان جنبش های ملی با جنبش سراسری ضد استبدادی می تواند سیاست تنش آفرینی کودتاچیان و نیروهای مرتجع و ضد ملی را خنثی کرده و ناکام سازد!

به نقل از نامه مردم 854

3 آبان ماه 1389

قوی باش رفیق!

رود سرباز، چه فرقی می کند وقتی مقصد دریاست و یکی شدن، وقتی راهنما آفتاب است. بگذار پادشمان هم زندان باشد.

نامه فرزند کمانگر به معلمان دربند

مگر می توان بار سنگین مسئولیت معلم بودن و بذر آگاهی پاشیدن را بر دوش داشت و دم برنیاورد؟ مگر می توان بغض فروخورده دانش آموزان و چهره ی نحیف آنان را دید و دم نزد؟

مگر می توان در قحط سال عدل و داد معلم بود، اما "الف" و "بای" امید و برابری را تدریس نکرد، حتی اگر راه ختم به اوین و مرگ شود؟

نمی توانم تصور کنم در سرزمین "صمد"، "خانعلی" و "عزتی" معلم باشیم و همراه ارس جاودانه نگردیم. نمی توانم تجسم کنم که نظاره گر رنج و فقر مردمان این سرزمین باشیم و دل به رود و دریا نسپاریم و طغیان نکنیم؟

می دانم روزی این راه سخت و پرفراز و نشیب، هموار گشته و سختی ها و مرارت های آن نشان افتخاری خواهد شد "برای تو معلم آزاده"، تا همه بدانند که معلم، معلم است حتی اگر سد راهش فیلتر گزینش باشد و زندان و اعدام، که آموزگار نامش را، و افتخارش را ماهیان کوچولویش به او بخشیده اند، نه مرغان ماهیخوار. ماهی کوچولو آرام و شیرین در سطح دریا شنا میکرد و با خود می گفت: حالا دیگر مردن برای من سخت نیست، تأسف آور هم نیست، حالا دیگر مردن هم برای من... که ناگهان مرغ ماهی خوار فرود آمد و او را برداشت و برد. ماهی بزرگ قصه اش را تمام کرد و به ۱۲۰۰۰ بچه و نوه اش گفت حالا دیگر وقت خواب است. ۱۱۹۹۹ ماهی کوچولو شب بخیر گفتند و مادر بزرگ هم خوابید اما این بار ماهی کوچولوی سرخ رنگی هرکاری کرد خوابش نبرد. فکر برش داشته بود...

معلم اعدامی زندان اوین
فرزاد کمانگر - اردیبهشت ماه ۱۳۸۹

یکی بود یکی نبود ماهی سیاه کوچولویی بود که با مادرش در جویبار زندگی می کرد، ماهی از ۱۰۰۰۰ تخمی که گذاشته بود تنها این بچه برایش مانده بود بنابراین ماهی سیاه یکی یک دانه ی مادرش بود، یک روز ماهی کوچولو گفت: مادر من می خواهم از اینجا بروم. مادرش گفت کجا؟ می خواهم بروم ببینم جویبار آخرش کجاست.

هم بندی، هم درد سلام شما را به خوبی می شناسم. معلم، آموزگار، همسایه ی ستاره های خاوران، همکلاسی ده ها یار دبستانی که دفتر انشایشان پیوست پرونده هایشان شد و معلم دانش آموزانی که مدرک جرمشان اندیشه های انسانیشان بود. شما را به خوبی می شناسم، همکاران صمد و خان علی هستید.

مرا هم که به یاد دارید منم، بندی بند اوین منم دانش آموز آرام پشت میز و نیمکت های شکسته ی روستاهای دورافتاده ی کردستان که عاشق دیدن دریاست، منم به مانند خودتان راوی قصه های صمد اما در دل کوه شاهو، منم عاشق نقش ماهی سیاه کوچولو شدن، منم، همان رفیق اعدامیتان، حالا دیگر کوه و دره تمام شده بود و رودخانه از دشت همواری می گذشت. از راست به چپ رودخانه های کوچک دیگری هم به آن پیوسته بودند و آبش را چند برابر کرده بودند... ماهی کوچولو از فراوانی آب لذت می برد... ماهی کوچولو خواست ته آب برود. می توانست هر قدر دلش خواست شنا کند و کله اش به جایی نخورد ناگهان یک دسته ماهی را دید، ۱۰۰۰۰ تایی میشدند، که یکی از آنها به ماهی سیاه گفت: به دریا خوش آمدی رفیق.

همکار دربند، مگر می توان پشت میز صمد شدن نشست و به چشمهای فرزندان این آب و

خاک خیره شد و خاموش ماند؟

مگر می توان معلم بود و راه دریا را به ماهیان کوچولوی این سرزمین نشان نداد؟ حالا چه فرقی می کند از ارس باشد یا کارون، سیروان باشد یا

مسئله ملی

ایران کشوری است کثیرالمله که در آن خلق های گوناگون (فارس ها، آذربایجانی ها، کوردها، بلوچ ها، عرب ها و ترکمن ها) زندگی می کنند، و دارای سرزمین، زبان، آداب و آیین و رسوم ویژه خود هستند. افزون بر این، اقلیت های مذهبی در سراسر کشور، به صورت پراکنده، زندگی می کنند.

رشته های گوناگونی خلق های گوناگون کشور ما را به هم پیوند می زند. آنها طی سده های متمادی تاریخ، سرنوشت مشترکی داشته اند و دست در دست هم، در ابداع و ایجاد فرهنگ غنی کشور ما با هم همکاری کرده اند، و در راه استقلال و آزادی میهن مشترک خویش، دوشادوش هم، فداکاری کرده اند.

* حزب توده ایران طرفدار برابری کامل حقوق کلیه خلق های ایران و اقلیت ها و خواهان اتحاد داوطلبانه آنها در چارچوب میهن واحد، و بر پایه حفظ تمامیت ارضی ایران، ماست. براین اساس، حزب توده ایران ، طرفدار سرسخت استقرار یک حکومت فدرال در ایران و تامین حق کامل خلق های ایران در تعیین سرنوشت خویش، و شناسایی حق اقلیت های مذهبی ساکن ایران (مسیحی، زرتشتی، کلیمی، بهایی و جز آن) در برخوردار شدن از کلیه حقوق ملی، اجتماعی و فرهنگی است.

(نقل از برنامه حزب توده ایران مصوب کنگره پنجم)

مسئله شکل نظام سیاسی آینده ایران، علی الخصوص طی دو دهه اخیر مورد بحث و بررسی جدی و همه جانبه احزاب و سازمان های سیاسی و کارشناسان مسایل ایران قرار گرفته و آرا و نظریات گوناگونی در این باره ابراز شده است. این مسئله بویژه از طرف احزاب، گروه ها و شخصیت های برخوردار از میان آن دسته از هم میهنانی که به دلایل ملی و مذهبی مورد ستم واقع شده و می شوند، با جدیت بیشتری مورد بحث و کنکاش قرار گرفته و همچنان مرکز توجه آنان است.

حزب توده ایران نیز، علیرغم آنکه در کنگره چهارم خود که در سال 1376 برگزار گردید، جامع ترین و مترقی ترین برنامه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای ایران پس از سرنگونی جمهوری اسلامی را تدوین و ارائه نموده بود، به دور از هر گونه دگماتیسم و خودپسندی در کنگره پنجم حزب در سال 1382 به بازنگری در آن بخش از برنامه حزب که به "حل مسئله ملی" مربوط بود، مبادرت ورزید که در نتیجه آن سند مهمی را به تصویب رساند که طی آن جانب داری حزب توده ایران از استقرار یک نظام "فدرال" در ایران مورد تاکید قرار گرفته است.

حزب توده ایران در این سند بسیار مهم و تاریخی قویا از استقرار "فدرالیسم" در ایران حمایت و جانبداری نموده است.

ما در شماره های بعدی "کازیوه" اشکال مختلف "فدرالیسم" را مورد بحث و بررسی جدی قرار خواهیم داد و مبانی فدرالیسمی را که کنگره پنجم حزب توده ایران به پذیرش آن مبادرت نموده، تبیین خواهیم کرد.

رفیق شهید علی شناسایی

از پیش کسوتان جنبش کارگری ایران

شهادت در زیر شکنجه آبان ماه 1363

رفیق کهنسال برای خدمت به کارگران و حزب پرافتخارشان همیشه آماده بود. در کنار کارهای حزبی و سندیکایی، او کودکان رنجدیده میهن مان را نیز فراموش نمی کرد. او ساعات کوتاه استراحت خود را صرف ترجمه کتاب برای کودکان و نوجوانان می کرد. او پارها به خاطر احساس مسئولیت و تلاش و از خودگذشتگی در راه انجام وظایف مورد تقدیر قرار گرفت.

رفیق شناسایی در اولین یورش به حزب (17 بهمن 1361) دستگیر شد و پس از 18 ماه شکنجه و تعزیر در آبان 63 به شهادت رسید. به هنگام مرگ درست 43 سال از مبارزه سازمان یافته او به عنوان عضو وفادار حزب توده ایران سپری شده بود. به دستور حاکمان "شرع" رفیق شناسایی در گورستان دورافتاده ای به خاک سپرده شد. اما دوستداران جنبش انقلابی و کارگری کشور آرامگاهش را غرق در گل کردند و در مراسم یادبود و سالگردش به سوگ نشستند.

پیش از شهادت، هنگامی که درخیمان رژیم به بهانه های گوناگون، داروهای او را قطع کردند و گردن و پاهایش ورم کرده بود و تاب ایستادن نداشت، گفت: آنها چیزی را از من می خواهند که اگر کشته شوم هم زیر بار نمی روم. فشار زیاد روی من آوردند که توبه کنم، تعهد بسپارم و انزجارنامه بنویسم. یعنی به اصطلاح به "اتاق آزادی" بروم. اما این محال است. من هیچ گناهی جز دفاع از انقلاب ندارم.

***

رفیق علی شناسایی در دهم آبان ماه 1320 هم راه با گروهی از کارگران دخانیات با امضا آنکت حزب، به صفوف حزب توده ایران پیوست. در مراسمی که در دهم آبان ماه 1360 به مناسبت چهلمین سال عضویت او در حزب و به منظور تجلیل از مبارزات خستگی ناپذیرش در دفاع از منافع کارگران برپا شده بود. رفیقی پرسید: "چرا یک ماه پس از بنیان گذاری حزب به آن پیوستند؟" رفیق شناسایی با حالتی برافروخته و جدی پاسخ داد: "نه، من از همان دهم مهر 1320 عضو حزب بودم، یک ماه تاخیر در پر کردن آنکت حزبی به خاطر فعالیت شبانه روزی در سازمان دهی کارگران بود. وقتی به حزب آمدم تا آنکت پرکنم ده ها تن از فعالین سندیکایی را نیز با خود همراه داشتم که هر یک نماینده صدها کارگر بودند. من دیر به حزب نیامدم. من حزب را به میان کارگران بردم و با کارگران به حزب آمدم."

رفیق شهید علی شناسایی از پیش کسوتان جنبش کارگری و توده ای کشور بوکه که پس از 43 سال پیکار خستگی ناپذیر زیر شکنجه جان سپرد. وی در سال 1292 در باکو (مرکز آذربایجان شوروی) در یک خانواده مهاجر ایرانی چشم به زندگی گشود. پس از دوره آموزش مقدماتی در سال 1310 به ایران بازگشت. به سرپازی برده شد و سپس در کارخانه دخانیات به کارگری پرداخت. در سال 1320 هم زمان با تاسیس حزب توده ایران به آن پیوست و همراه او دهها تن از فعالین سندیکایی که هر کدام نماینده صدها کارگر بودند به حزب پیوستند. وی که در مقاطع گوناگون نقش مهمی در سازمان دهی مبارزه کارگری و اعتصابات به عهده داشت همواره تحت تعقیب رژیم ستم شاهی بود. در بهمن 1327 به اتهام شرکت در "توطئه ترور شاه" دستگیر و به یک سال زندان محکوم شد. پس از کودتای ننگین 28 مرداد، به دستور حزب به تبریز رفت و در شرایط سخت زندگی مخفی توانست به تشکیلات کارگری و سندیکایی در آذربایجان سروسامانی بدهد.

در اسفند 1333 به نمایندگی از سوی سندیکاهای کارگری ایران به منظور شرکت در سندیکای جهانی کارگران مخفیانه به خارج از کشور رفت. اما هنگام بازگشت با تنی چند از یارانش از جمله رفیق شهید حسن حسین پور تبریزی - در بیروت دستگیر و به ایران تحویل داده شد. رژیم رفیق شهید شناسایی را دیگر بار به 5 سال زندان محکوم کرد. وی 2 سال از دوران زندان را در تبریز و سه سال را در تهران گذراند، سپس به دلیل روحیه مقاوم و سرسختی که داشت یک سال بر سال های محکومیت وی افزوده شد و این یک سال را در زندان برازجان (تبعید گاه زندانیان سیاسی) در شرایط بسیار دشواری سپری کرد.

پس از رهایی از زندان، با حزب تماس گرفت و همچنان به ویژه در زمینه کارگری و سندیکایی به کار انقلابی خود ادامه داد. در این سال ها خانه او پناهگاه چهره های درخشان مبارزان توده ای و کارگری از جمله رفیق علی امید بود. با پیروزی انقلاب بهمن 57 مبارزه علنی خود را از سر گرفت و تمام توان و وقت خود را در اختیار حزب گذاشت. این

سخنرانی نماینده کمیته مرکزی حزب توده ایران در نشست مهم گروه چپ پارلمان اروپا

به دعوت گروه "اتحاد چپ اروپا و گروه سبز و چپ شمال اروپا" GUE/NGL، نماینده کمیته مرکزی حزب ما در اجلاس این گروه مهم پارلمانی اروپا، در قبرس حضور یافته و در جلسه ویژه ای که به بررسی وضع ایران اختصاص یافته بود، سخنرانی کرد.

دیگر سخنران این نشست مهم خانم کورنیلا ارنست، عضو حزب چپ اروپا، از آلمان و از مسئولان "هیئت ایران" در پارلمان اروپا بود. در این جلسه که به ریاست آقای نیکوس چیونتس، عضو پارلمان اروپا، از یونان برگزار می شد، شماری از نمایندگان پارلمان اروپا، از جمله از قبرس، پرتغال، اسپانیا، یونان، جمهوری چک، آلمان، هلند، دانمارک، و فرانسه حضور داشتند.

نماینده کمیته مرکزی حزب ما در سخنرانی خود ضمن اشاره به شرایط دشوار زندگی زحمتکشان در زیر خط فقر و با اشاره به نرخ 17% بیکاری که بیش از 5/3 میلیون نفر را به صف بیکاران رانده است و همچنین سیاست های مخرب، ضد ملی و نولیبرالی دولت احمدی نژاد در خصوص سازی لجام گسیخته و حمله به حقوق کارگران و زحمتکشان میهن ما، به تشریح حوادث ایران، کودتای انتخاباتی رژیم ولایت فقیه، به رهبری علی خامنه ای و نقش روز افزون نظامیان و نیروهای انتظامی در اداره امور کشور پرداخت. نماینده حزب ضمن اشاره به مبارزه حماسی میلیون ها ایرانی بر ضد کودتای انتخاباتی رژیم، جنبش اعتراضی را جنبشی مردمی و ضد استبداد ارزیابی کرد. نماینده حزبمان ضمن ارائه تحلیل طبقاتی از حاکمیت به فشارهای اجتماعی مختلف شرکت کننده در جنبش اعتراضی اشاره کرد و اضافه کرد که یکی از تلاش های نیروهای مترقی و پیشرو ارتقای نقش طبقه کارگر در این جنبش بوده و هست. نماینده حزب ما در ادامه همین سخنان به جنبش قهرمانانه زنان میهن ما که به رغم دشواری ها و فشارهای شدید و سرکوبگرانه رژیم به مبارزه خود ادامه می دهد و همچنین جنبش دانشجویی کشور پرداخت و

نمایندگان پارلمان اروپا را در جریان خواست های مبارزاتی آنها قرار داد.

نماینده حزب سپس ضمن اشاره به دخالت های امپریالیستی در میهن ما مخالفت شدید حزب توده ایران را با هرگونه دخالت خارجی اعلام کرد و با انتقاد از برخی نیروهای سیاسی که خواهان اعمال و تشدید تحریم های اقتصادی بر ضد ایران هستند، اعمال تحریم اقتصادی را به ضرر منافع مردم ایران اعلام کرد و گفت همان طور که تجربه عراق نشان داد این تنها حکومت دیکتاتوری است که از اعمال این تحریم ها برای تشدید سرکوب و ارباب مخالفان بهره برداری خواهد کرد.

نماینده حزب ما در بخش مفصلی که به پرسش و پاسخ با نمایندگان پارلمان اروپا اختصاص داشت به سئوالات گوناگونی، از جمله پیرامون ادامه تنش ها و تشنج در زمینه سیاست های هسته ای ایران پاسخ داد و از جمله گفت که حزب توده ایران مدافع حق ایران در بهره وری صلح آمیز از انرژی هسته ای است و هیچ کشور و یا نیروی خارجی اجازه نفی این حق طبیعی ایران را ندارد. نماینده حزب ما سپس با اشاره به انباشت سلاح های هسته ای در منطقه، از جمله در اسرائیل و پاکستان، گفت که نیروهای مترقی و آزادی خواه خواهان منطقه ای عاری از سلاح های هسته ای هستند.

نماینده حزب ما در بخش دیگری از پاسخ های خود ضمن اشاره به وضعیت دشوار زندانیان سیاسی و فشارهای شکنجه گران برای درهم شکستن مخالفان از نمایندگان پارلمان اروپا خواست که تلاش های خود را برای فشار بر دولت ایران در زمینه آزادی بدون قید و شرط زندانیان سیاسی تشدید کنند.

سخنران بعدی این نشست خانم کورنیلا ارنست، عضو حزب چپ اروپا، از آلمان و از مسئولان "هیئت ایران" در پارلمان اروپا بود که در سخنان خود ضمن اشاره به وضعیت متشنج منطقه گفت که گروه چپ در پارلمان

اروپا مخالف هرگونه مداخله نظامی در ایران است. خانم ارنست با اشاره به سخنان نماینده حزب گفت ما هم با تشدید و اعمال تحریم بر ضد ایران مخالفیم و موافقیم که این چنین تحریم‌هایی نتیجه مشابهی همچون تحریم‌ها بر ضد دولت صدام را خواهد داشت. خانم ارنست همچنین تأکید کرد آنها از جنبش دموکراتیک مردم ایران حمایت می‌کنند و در زمینه سرکوب حقوق بشر نگرانی‌ها و مخالفت‌های خود را به دولت ایران اعلام کرده‌اند.

بخش انتهایی نشست به اظهار نظر نمایندگان پارلمان اروپا اختصاص داشت که در آن همه شرکت‌کنندگان ضمن تشکر از حضور نماینده کمیته مرکزی حزبمان در این نشست مواضع اعلام شده حزب را روشنگر و برای درک دقیق‌تر حوادث ایران مفید دانستند.

شرکت‌کنندگان در این نشست، از جمله نماینده کمیته مرکزی حزبمان، همچنین به دیدار آقای نیکولیس سیلیکیاتس، عضو کمیته مرکزی حزب کمونیست قبرس-اکل و وزیر امور داخله قبرس رفتند و درباره مشکلات مهاجران سیاسی به اروپا و سیاست‌های پارلمان اروپا در این زمینه به تبادل نظر پرداختند.

به نقل از نامه مردم 854
3 آبان ماه 1389

کازیوه را به دوستان و رفقای خود
بشناسانید و از این طریق در توضیح
نشریه به ما کمک کنید!

شرکت هیئت نمایندگی حزب توده ایران در پنجاه و یکمین کنگره حزب کمونیست بریتانیا

بخشی از سخنان نماینده حزبمان به توضیح ماهیت روابط دیپلماتیک و تجاری دولت احمدی نژاد با برخی کشورهای ترقی خواه در آمریکای لاتین و کوشش های پرهزینه نمایندگان دیپلماتیک و ارکان های مطبوعاتی رژیم در خارج از کشور اختصاص داشت.

پنجاه و یکمین کنگره حزب کمونیست بریتانیا در روزهای هشتم و نهم آبان ماه (۲۰ تا ۲۱ اکتبر) در منطقه کرویدون، در جنوب لندن، با موفقیت برگزار شد. این کنگره با توجه به بحران همه جانبه اقتصادی در کشورهای سرمایه داری و به ویژه انگلستان، که اقتصاد آن در دهه های اخیر عمدتاً و تقریباً در بست در خدمت سرمایه مالی بوده است، و نیز با توجه به قدرت رسیدن حزب محافظه کار پس از ۱۲ سال، اهمیت بسزائی داشت. کنگره همچنین با انتشار طرح جدید "مسیر بریتانیا برای رسیدن به سوسیالیسم"، برنامه استراتژیک حزب کمونیست بریتانیا، بحث در رابطه با آن را آغاز کرد. هیئت نمایندگی کمیته مرکزی حزب توده ایران در کنار هیئت های نمایندگی احزاب کمونیست کوبا، فلسطین (حزب مردم فلسطین)، ایرلند، پرتغال، سودان و شیلی، به دعوت رسمی رهبری حزب برادر، در آن شرکت کردند. کمونیست های بریتانیا در بحث های کنگره پر اهمیت خود که در نودمین سالگرد بنیانگذاری حزب برگزار می شد تعهد کردند که حزب را به نیروئی برای "مبارزه گری، صراحت و روشنگری، و وحدت" در مبارزه با سیاست های ضدکارگری دولت نولیبرال ائتلاف احزاب "محافظه کار" و "لیبرال - دموکرات" تبدیل کنند. هیئت های نمایندگی واحد های حزبی از سراسر کشور در رابطه با وظایف عاجل پیش روی طبقه کارگر در مقابله با سیاست دولت راستگرای حاکم که تهاجمی همه جانبه به اشتغال و سیستم تامین اجتماعی را آغاز کرده است، بحث های دقیقی را مطرح کردند. محور عمده این بحث ها تاکید بر نیاز به ایجاد وسیع ترین اتحاد ها با سندیکا های کارگری و عموم مردم در کارزار مخالفت با سیاست کاهش بودجه های عمومی و حمله به دستاورد های زحمتکشان و به تحلیل بردن بیشتر بخش دولتی بود.

دبیر کل حزب کمونیست بریتانیا، رفیق رابرت گریفیت، در سخنرانی افتتاحیه کنگره، خطاب به نمایندگان گفت که، حزب "برای مقابله با معضل بیکاری توده ای و دفاع از ویژگی های اساسی یک جامعه منمدن که در حال حاضر با تهاجم سبعانه سرمایه داری انحصار سودجو روبه رو ست" به دنبال "وسیع ترین ائتلاف ممکن" است. او خواستار تشکیل یک "اتحاد ضد انحصارات" به منظور مخالفت با کاهش بودجه های رفاهی و اجتماعی شد و "جنگ طبقاتی" را که بر ضد

کارگران و بیکاران به راه انداخته شده، مورد توجه قرار داد. رهبر حزب کمونیست بریتانیا در ادامه اظهار داشت که، طبقه حاکم در بریتانیا در مسیر جنگ حرکت می کند و از هر امکان و راهی که در دسترس باشد برای تحمیل برنامه خود برای اجرای سیاست های ریاضت کشانه، پائین بردن میزان مالیات های مستقیم، خصوصی سازی، از بین بردن مقررات کاری، و استئمار تشدید پاینده استفاده خواهد کرد. کنگره در کنار رسیدگی به امور تشکیلاتی و مالی حزب، بحث های مهمی را بر محور دو قطعنامه در مورد شرایط اقتصادی، اجتماعی و سیاسی انگلستان، و همچنین تحولات بین المللی و موضع گیری های حزب کمونیست در رابطه با آن ها، در دستور کار داشت. در بحث های مربوط به تحولات سیاسی در انگلستان، نمایندگان کنگره در صورت سازمان دهی یک جنبش قدرتمند زحمتکشان کشور به محوریت اتحادیه های کارگری به منظور رویارویی با سیاست های نولیبرالی و شدیداً ارتجاعی دولت دیوید کامرون، نخست وزیر انگلستان، هم عقیده بودند. دولت راستگرا با اعلام برنامه بی مبنی بر کاهش بی سابقه بودجه به میزان ۷۵ میلیارد پوند استرلینگ، عملاً ادامه حیات ساختارهای جامعه مدرن انگلستان و از جمله ارکان های منتخب شهری و استانی را زیر علامت سنوال برده است. پیش بینی می شود که ۵۰۰/۰۰۰ کارمند و کارگر بخش عمومی بیکار شوند. با کاهش بودجه آموزش عالی، بسیاری از مراکز دانشگاهی و علمی با دشواری روبه رو خواهند شد. بسیاری از دانشگاه های انگلستان اعلام کرده اند که برای جبران کسری بودجه، از بالا بردن شهریه دانشگاه ها و در نتیجه دشوار کردن تحصیلات عالی برای فرزندان زحمتکشان، گریزی ندارند.

همبستگی بین المللی به ابتکار رهبری حزب کمونیست بریتانیا، در برنامه روز اول کنگره و قبل از شروع بحث در باره مسائل بین المللی، جلسه پی در پی مورد عرصه های محوری همبستگی بین المللی حزب تدارک شده بود. در این جلسه که با مسئولیت دبیر بخش روابط بین المللی حزب کمونیست بریتانیا برگزار شد، همه نمایندگان کنگره شرکت داشتند و در آن نماینده کمیته مرکزی حزب توده ایران، دبیر کل حزب کمونیست ایرلند، و عضو کمیته مرکزی حزب کمونیست پرتغال در رابطه با شرایط مبارزه در کشورهای خود و عرصه های ضرور برای تجلی همبستگی بین المللی سخن گفتند. نماینده حزب توده ایران در سخنان خود پس از تیریک به رهبری حزب برادر به مناسبت برگزاری کنگره و همچنین نودمین سالگرد بنیانگذاری حزب کمونیست بریتانیا، در رابطه با شرایط حاکم بر میهن و در باره جنبش اعتراضی مردم از مقطع ۲۲ خرداد ۱۳۸۸ مفصل توضیح داد. او با افشای سیاست های اقتصادی، اجتماعی رژیم سرکوبگر، و ترسیم ابعاد بحران سیاسی رژیم و چگونگی حاکم شدن سران سپاه پاسداران بر ارکان های تعیین کننده دولتی و اقتصادی، رژیم را فاقد هرگونه مشروعیتی از منظر منافع عالی

مردم میهن معرفی کرد و خواستار وسیع ترین جنبش همبستگی با مبارزه مردم ایران شد. بخشی از سخنان نماینده حزبمان به توضیح ماهیت روابط دیپلماتیک و تجاری دولت احمدی نژاد با برخی کشورهای ترقی خواه در آمریکای لاتین و کوشش های پرهزینه نمایندگان دیپلماتیک و ارگان های مطبوعاتی رژیم در خارج از کشور اختصاص داشت. او بر پایه تحلیل برنامه اقتصادی، اجتماعی، و تشریح باورها و عملکرد ارتجاعی رژیم و توضیح چگونگی بهره گیری امپریالیسم از عملکرد رژیم برای پیشبرد سیاست های خود در منطقه، رژیم حاکم و دولت احمدی نژاد را فاقد هرگونه پتانسیلی در ایفای نقشی مثبت به نفع جنبش ضدامپریالیستی منطقه دانست. این سخنرانی پس از پاسخ به سنوآل های نمایندگان کنگره در میان تشویق همه جانبه حاضران پایان یافت.

در روز دوم برگزاری کنگره، سفیر جدید کوبا در انگلستان، "استر آرمنروس کاردناس"، در راس هیئت نمایندگی حزب کمونیست کوبا در محل کنگره حضور پیدا کرد و در طی سخنرانی خود پیام رسمی کمیته مرکزی حزب کمونیست کوبا خطاب به پنجاه و یکمین کنگره کمونیست های بریتانیا را ارائه داد. او در سخنان خود اظهار داشت: "من بسیار احساس افتخار می کنم که به این اجلاس دعوت شده ام. ما از همبستگی حزب شما با کوبا بسیار قدردانی می کنیم و از بابت آن از شما سپاسگزاریم." سفیر کوبا که کارنامه درخشانی در مسئولیت های دیپلماتیک خود داشته است و فقط از هفته آخر مهرماه در مقام سفیر کوبای سوسیالیستی در انگلستان شروع به کار کرده است، در مورد حمایت کوبا از مبارزه کشورهای امریکای لاتین و کارائیب که دیدگاه های سوسیالیستی اتخاذ کرده اند، اظهار داشت: "ما به پشتیبانی خود از مبارزه آنانی که به سوسیالیسم به عنوان عادلانه ترین جایگزین پایدار برای وحشیگری پی که سرمایه داری معرف آن است باور دارند، ادامه خواهیم داد... ما بر این باوریم که راه درست به سوی جهان برابری و حق حاکمیت خلق ها در رویارویی با نظم کنونی جهان، همین راه است."

در طول زمان برگزاری کنگره، هیئت نمایندگی حزب توده ایران با رفیق رابرت گریفیث، دبیر کل حزب کمونیست بریتانیا، رفیق جان فاستر، دبیر بخش روابط بین المللی آن، و دیگر رفقای رهبری حزب برادر و همچنین هیئت های نمایندگی دیگر احزاب برادر حاضر در کنگره و از جمله رفیق "حنا عمیره"، عضو هیئت سیاسی حزب مردم فلسطین، گفتگوهای مفید و همه جانبه ای داشت. در شروع بحث های بخش بین المللی کنگره، آخرین شماره "توده نیوز" و همچنین نشریه "کمیته دفاع از حقوق مردم ایران" (کودیر) در اختیار همه نمایندگان کنگره قرار گرفت.

قطعنامه مربوط به تحولات بین المللی در فصل مربوط به تحولات خاورمیانه، به اوضاع ایران و حمایت حزب کمونیست انگلستان از مبارزه مردم میهن مان و مخالفت با تهدید های امپریالیسم در رابطه با پرونده هسته ای پرداخته است. سند

کنگره حزب کمونیست بریتانیا، حق طبیعی ایران به توسعه تکنولوژی هسته ای غیرنظامی در چارچوب موافقتنامه منع گسترش سلاح های هسته ای را مورد تأیید قرار داد. سند مصوب کنگره حزب کمونیست انگلستان مشخصاً رهبری حزب را فرا می خواند که "در همکاری با حزب توده ایران در رابطه با توسعه موثر کارزار های همبستگی با مردم ایران و مبارزات آنان" اقدام کند. قطعنامه مصوب کنگره همچنین رهبری حزب را فرا می خواند که از فعالیت های "کودیر" حمایت کرده و با جنبش های مترقی کشورمان همبستگی فعال داشته باشد. پنجاه و یکمین کنگره حزب کمونیست انگلستان، با انتخاب هیئت اجراییه جدید حزب، و با خواندن سرود انترناسیونال، که با همسرایی همه نمایندگان حاضر در کنگره اجرا شد، با موفقیت به کار خود پایان داد.

حقیقت ساده

زندگی یک کودک تنها یک طپش از ابدیت
است"

باید ایمان بیاوریم،
به خاطر انسانیت
باید ایمان بیاوریم....

از کریس دی برگ
آهنگساز و خواننده ایرلندی
مترجم: پیمان معظمی

کودی در میدان جنگ متولد می شود،
سرباز جوانی کشته می شود،
و زنی در غم و شادی می گرید.
"چه موقع دوباره در صلح و آرامش زندگی
خواهیم کرد؟"

کودکی در سرزمینی که بادهای وحشی می
وزند،
متولد می شود،
در کشوری که از جنوب تا شمال ویران شده
است،
و خانواده هایی که هر روز در حال گریزند،
چه موقع دوباره وطنمان را خواهیم دید؟
چه موقع این حقیقت ساده را درمی یابیم
که تنها چیز ارزشمند این است که:
"زندگی یک کودک از جنگ مهم تر است،
زندگی یک کودک از مرز مهمتر است،

کودکی در آفتاب سوزان صحرا متولد می
شود،
زندگی کوچک او تازه آغاز شده است
و مادری که برای فرزند گرسنه اش می گرید
"چه موقع می توانم دوباره فرزندم را سیر
کنم؟"

کودکی در یک خانه معمولی متولد می شود
شرق یا غرب، می تواند هر کسی باشد
اما همه می خواهیم بدانیم که:
"آیا فرزند من تا رسیدن روز زنده می ماند؟
چه موقع می توانیم این حقیقت ساده را در
یابیم که
تنها چیز ارزشمند این است که:
"زندگی یک کودک از جنگ مهم تر است،
زندگی یک کودک از مرز مهمتر است،

سه‌روتار

ئەمە راستە کە ئە سەردەمی ئیستادا نامادە کردنی مانگانەمەیک ئە قەوارە کازیوودا بە ره‌چاو گرتنی ئەو هەموو ئیمکاناتە کە کامپیوتیر و تۆری ئینتیرنیت بە خشیووەتی بە هەمووان، کاریکی پرزەحمەت و دژوار نییە. بەلام بۆ ئیمە دەستە نووسەرانی کازیوه، بە تاییەت بە ره‌چاو گرتنی ئەوێ کە بە شیووی نهیتی کارەکانمان دەکەین و کەمترین هە ئە دەتوانیت لانیکەم کۆتایی بە ژبانی مانگانەمەمان بهییت، ئەم ئەرکە سادە و هاسانە، قورسای تاییەتی بەخۆی هەیه. و ئیمەش شانمان داووتە ژێر ئەم قورساییه و بەو پەری شانازییهوه ئەم ئەرکە پیرۆزەمان وەئەستۆ گرتوو.

بەلام ئە ئیووی خۆینەر نایشارینهوه کە ئە بواری بلاو کردنهوه و گەیانندی کازیوه بە خۆینەرانی خۆیدا، کەم و کۆریهکی یه‌کجار زۆرمان هەیه و ئەم بواردە پێویستمان بە یارمەتی هەموو دۆستان و لایه‌نگرانی حیزبی تودە ئیران و سەرجه‌م ئەو کەسانە هەیه کە خوازیاری بیستتی دەنگی جیاوازن.

ئیووی بەرێز دەتوانن بە ناساندن و ناردنی کازیوه بۆ دۆستانی دوور و نزیکی خۆتان ئەم بواردە هاوکاریمان بکەن.

هەروەها ئەگەر خاوەن سایت یان ویلاگی تاییەت بە خۆتان ئە ریگی ئەو پینگە ئینتیرنیتیانهوه کازیوه بە خۆینەرانی مائپەرەکانتان بناسین. ئەمە ئە ئیستادا گەورەترین و بە‌نرخ‌ترین هاوکارییه بۆ ئیمە.

هەر لێردە پێویستە گلەیه‌کی دۆستانە ئاراستە ی ئەو مائپەر و سایتە کوردییانه، بە تاییەت ئەوانە کە ئیدیعی "چەپ و سەر به‌خۆییان هەیه بکەین. ئە مر ئەو بێدەنگییه‌ی سەبارەت بە دەرچوونی ژمارە یه‌کەمی کازیوه نواندیان.

ئیمە قەت چاوه‌روانی ئەوهمان نەدەکرد کە تەنانت مائپەرێکی بە ئەزموون و ناسراوی وەک (.....) کە دروشمی "چەپی سەر به‌خۆی" بەز کردوووتهوه بە سەر ئەوه‌شدا کە ژمارە یه‌کەمی کازیوه‌مان بۆ نارد، تەنانت حازر نه‌بییت ئە هەوائیکی سادەشدا باسی دەرچوونی کازیوه بکات!

ئەمە ئە حائیکدایه کە هەمان سایت حازره راگەیه‌ندراوه‌کانی تاقمیکی دواکەوتووی وەک "سپای رزگاری" بلاو بکاته‌وه!

هەروەها مائپەرێکی دیکە ی کوردی کە دروشمی بلاو کردنهوه‌ی دەنگە جیاوازه‌کانی بەرز کردوووتهوه، نامادە نه‌بوو گوێ ئە دەنگی کازیوه بگرت یان هەوائی دەرچوونی راگەیه‌نیت.

ئیمە وەک هەمیشە ئەم نادۆستایه‌تیانه ئە بەرچاو ناگرین و ئۆمیدمان هەیه هە ئەیه‌ک رووی

داییت و کاری لهم جوره له کهسانی پیشکهوتن
خواز و لایهنگری دیموکراسی نه وه شیتته وه. ههر
بویه به دنیاییه وه ژماره ی دووهه م و ژماره کانی
دواتری کازیوهیان بو ده نیرین".
نهمهش هه وئیکه بو سه لماندن بوونی "کازیوه"
که نه گهر نه شیان خوننده وه لانیکه م بکه ویتته
به رچاویان تا به نکوو روژیک له روژان بزانی که
یه کیک له هیماکانی زیندوو بوونی ههر
کومه نگایه ک بوونی دهنگی جیاواز له و کومه نگا
دایه و سهرکی ترین نیشانه ی باوهر به
دیموکراسی لای ههر که سیک قه بوول کردن بوونی
بیری جیاوازه و فره چه شنییه.
به هه ر حال ههر که س و لایه نیک، پی خوش
بیته یا نه، له نیستادا "کازیوه" بوونی هه یه و
ده مینیتته وه و به رده وام ده بیته.

**کازیوه به دوستان و هاوریکانتان
بناسین!**

کیشە ی پەنابەرانی مەدەنی رۆژەلاتی کوردستان لە باشور بەردەوامە

دوایە دوای بلاو بوونەوی چەندین راپۆرت لە سەر رەوشی پەنابەرانی رۆژەلاتی کوردستان لە باشوور، ئەو کیشەییە هیشتا بەردەوامە و چارەسەر نەکراوە.

وەک دەزاندریت کە ژمارەیهک لە چالاکانی سیاسی و مەدەنی و تیکۆشەران مافی و مرووف و رۆژنامەوانانی رۆژەلاتی کوردستان کە خۆیان وەک کەسایەتی سەرپەخۆ و ناحیزیی پیناسە دەکەن، بە هۆی زۆرم و فشارەکانی رژیمی ئێران و بۆ پاراستنی خۆیان لە زیندان و شەکنجە و لە ناو چوون بە دەستی ئەو رژیمە، پەنایان بۆ باشووری کوردستان هیناوە و وەک بەشیک لە نیشتمانی خۆیان واتا کوردستان بە ولاتی خۆیان زانیوە و چاوەروانی ئەوەشیان کردووە کە بە باشی پینشوازیان لی بکریت .

بەلام مەخابن بەرپرسانی باشووری کوردستان بە پیتی یاسایەکی نەنووسراو و بە گۆیەری سیاسەتیک کە بناغەکی نادیارە، داوا ئەو پەنابەرانی دەکەن کە ببەن ئەندامی یەکیک لە حیزبەکانی رۆژەلاتی کوردستان کە لە ئوردوگاکانی کۆییە، دەرووبەری هەولیر یان سلیمانی و زۆگۆیز نیشتمانی و کاغەزی ئەندامەتی ئەوانیان تەحویل بەدەن تا مافی ئیقامەت و مانەوویان لە باشوور هەبێت، ئەگینا بە هیچ جۆرنک ئەو مافەیان پێ نادریت!!!

لە راپۆرتەکانی پێشوو دا هەر ئەو بواره ناماژە بە رۆژنامەوان، چالاک مافی مرووف و مامۆستای قووتابخانە " ئەمیر بابەکری" کرا و چەندین چالاک دیکە کرابوو. هەمان کیشە هەمیستاکە بۆ چەند چالاک دیکەش ساز بوو کە لە ناویان دا دەکرێ ناماژە بە خۆبندکاری بواری ماف و تیکۆشەری مەدەنی " فایق رووراست" بکەین ناسراو بە " نازاد."

فایق رووراست خەلکی شاری مەهاباد و تیکۆشەریکی مافی مرووفە کە دوای تێپەر کردنی یەکسال ئەشکەنچە لە ژوورەکانی تاکەکەسی ئیداری ئیتلاعاتی مەهاباد و ئورمیه و زیندانی گشتی شاری مەهاباد، ئیستا لە باشووری کوردستان نیشتمانی جێیە. ناوبراو یەکیک بوو ئەو کەسانە کە رێپێوانی نارهزایی لە دژی ئیعدامی مامۆستا فەرزاد کەمانگەری لە سالی 2008 لە شاری مەهاباد وەرێ خستبوو. هەرۆهە بە هۆی چالاکەکانی مەدەنی لە مافی درێژەدان بە خۆبندنی بواری "ماف" لە زانکۆی ئورمیه بی بەش کرا.

فایق رووراست هەمیستاکە رووبەروی فشاری بەرپرسانی ئاسایشی باشوور هاتوو بە مەبەستی ئەوەی کە کارت یان کاغەزی ئەندامەتی یەکیک لە حیزبەکانی رۆژەلات بۆ ئیقامەتی کاتی لە باشوور وەرگیریت، بەلام ناوبراو نامادە نییە کە ئەو کارە بکات و رایگەیاندوووە کە وێرای ریزی بۆ تیکۆشانی هەموو پارت و ریکخستنیک، ناوبراو نامادە نییە بچیتە ناو بازنەیی ئەو حیزبانە وەک تیکۆشەریکی مەدەنی و خەباتکاریکی مافی مرووف، سەرپەخۆیی کەسایەتی خۆی دەپاریزیت و ناییتە بەشیک لە هیچ دەستە و حیزبیکی ئیدیۆلۆژیک و سیاسی تەنانت ئەگەر هەرۆا بە بی ئیقامەتیش بمینیتەوه.

فایق رووراست داوای ئە کۆمەڵە مافی مرووفی کورد لە ئورویا و ریکخراوەکانی مەدەنی و مافی مرووفی دیکە دەکات کە لە دژی ئەو هەلۆیست و سیاسەتە نارهواییە ئاسایشی باشووری کوردستان نارهزاییەتی دەربێرن و داویان لی بکەن کە پێداچوونەوهیەکیان هەبێت بە سەر ئەو سیستەمی خۆیان دا.

سەرچاوه: مأل پەری هەلۆیست

حوکمی هه‌ل‌په‌سه‌دراو یان

شمشیری " دیمۆکیس "

هه‌ر چه‌ند گرتن و زیندانی کردن و له‌سیداره دان و له‌مجۆره کردوه دژه مروقیانه له لایه‌ن کۆماری ئیسلامی ئیرانه‌وه دیاردیه‌کی تازه نییه و ئەم رژیمه هه‌ر له یه‌که‌م ساڵه‌کانی هاتنه سه‌ر کاریه‌وه به پشت به‌ستن به‌م کرده‌وانه درێژیه‌ی به‌ده‌سه‌لاته داوه‌وتوانه‌که‌ی خۆی داوه، به‌لام دوا‌به‌دوای سه‌ره‌له‌دانی ئەو بزووته‌وه ناره‌زایه‌تییه‌ جه‌ماوه‌رییه‌ی سالی رابردوو، که له دژی "دزینی رای خه‌نک" و هینانه سه‌ر کاری ئەحمه‌دی نژاد له لایه‌ن ویلايه‌تی فه‌قیه و سپای پاسدارانه‌وه، سه‌ری هه‌له‌دا رژیم له ناستی سه‌راسه‌ری ئیتراندایه‌ستی داوه‌ته به‌رێوه‌بردنی پیلانیکی قیزه‌ونی که‌م وینه که نامانجی سه‌ره‌کی له به‌رێوه‌بردنی کپ کردن و له ناوبردنی هه‌ر چه‌شنه بزووته‌وه‌یه‌کی کۆمه‌لایه‌تی و مه‌ده‌نییه.

ئەم پیلانه که به تایبەت له "گه‌مه‌ی گرتن و به‌ردانی" چالاکانی مه‌ده‌نی و رۆژنامه‌نووسانی سه‌ربه‌خۆدا ده‌رده‌که‌ویت، به باشی به‌رنامه‌ی بۆ داڕێژراوه و به وردی له لایه‌ن ده‌زگا ئەمنیه‌تییه‌انه‌وه به‌رێوه‌ده‌بریت.

کوردستانیش وه‌ک به‌شیک له ئیتران ئەم پیلانه بییه‌ش و به‌ری نه‌کراوه و به تایبەت له چه‌ند مانگی رابردوو دا هه‌لسووراوانی مه‌ده‌نی و رۆژنامه‌نووسانی سه‌ربه‌خۆی کوردیش که‌وتوونه‌ته به‌ر شالای گوشار و زه‌بری ده‌زگا ئەمنیه‌تییه‌کانی رژیم، به جوړیک که ته‌نها له چه‌ند مانگی ئەخیردا به ده‌یان چالاکی مه‌ده‌نی و رۆژنامه‌نووسی سه‌ربه‌خۆی کورد قۆلبه‌ست و زیندانی کراون.

یه‌کیک له تایبه‌تمه‌ندییه‌کانی ئەم جۆره گرتنانه ئەوه‌یه که زۆریه‌ی هه‌ره زۆری گیراوه‌کان له سه‌ره‌تادا تۆمه‌ت و تاوانی قورس و ترسناکیان ده‌خه‌رتنه پال و بۆ ماوه‌ی چه‌ند مانگیک ئەشکه‌نجه ده‌درین، ده‌خه‌رتنه زووری تاکه‌که‌سییه‌وه و هه‌ر چه‌شنه پێوه‌ندییه‌کیان له‌گه‌ڵ دنیای ده‌ره‌وه‌دا ئی فه‌ده‌غه ده‌کریت.

به‌لام به سه‌ر ئەوه‌شدا، دوا‌به‌دوای ماوه‌یه‌ک، زۆریه‌ک ئەم گیراوانه له لایه‌ن دادگاکی رژیمه‌وه به قه‌راری وه‌سیقه (وثیقه) یان به وه‌رگرتنی حوکمی هه‌ل‌په‌سه‌رداو (حوکمی تعلیقی) نازاد ده‌کرین.

ئەمە له حائیکدايه که نه‌گه‌ر ته‌نها یه‌کیک له تۆمه‌تانه‌ی که له کاتی ده‌ستگیر کردنی ئەم چالاکانه‌دا خراوه‌ته پائیان راست بیته، ئەوه به پیتی یاساکی کۆماری ئیسلامی ده‌بوا به ده‌یان ساڵ زیندانی بکرین.

که‌واته ئەم پرسپاره دیته ئاراوه که نه‌گه‌ر تۆمه‌ته‌کان درۆن و هه‌ل‌به‌سه‌راوی ده‌زگا ئەمنیه‌تییه‌کان، مه‌به‌ستی رژیم له‌م جۆره مامه‌نه کردنه له‌گه‌ڵ هه‌لسووراوانی مه‌ده‌نی و رۆژنامه‌نووسانی سه‌ربه‌خۆ ده‌بی چ بیته؟

بۆ ولامدانه‌وه به‌م پرسپاره پتویسته، ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر زۆر به خه‌یرایش بیته، سه‌رنجی چۆنیه‌تی سه‌ره‌له‌دانی ئەو بزووته‌وه جه‌ماوه‌رییه‌ی سالی رابردوو یه‌گانه‌ی ئیتران له دژی ساخته کاری له ئەنجامه‌کانی ده‌هه‌مین ده‌وری هه‌له‌بژاردنی سه‌روک کۆماری ئیتران به‌دین و رۆلی هه‌لسووراوان و ریکخراوه مه‌ده‌نییه‌کان و هه‌روه‌ها رۆژنامه‌نووسانی سه‌ربه‌خۆ له‌و رووداوه‌دا ره‌چاو بگه‌رین.

تا بۆمان ده‌رکه‌ویت که رژیمی کۆماری ئیسلامی له ئیستادا تا چ راده‌یه‌ک هه‌لسووراوانی مه‌ده‌نی و ریکخراوه کۆمه‌لایه‌تییه‌کان به مه‌ترسی بۆ سه‌ر درێژه‌دان به ده‌سه‌لاتی نگه‌ریسی خۆی ده‌زانیت.

واقعیه‌ت ئەوه‌یه که له ئیترانی ئەمه‌رۆدا، له نه‌بوونی ئۆپۆزیسیۆنیکی سیاسی به‌هه‌زدا که بتوانیت بزووته‌وه‌یه‌کی جه‌ماوه‌ری سه‌راسه‌ری دژ به رژیمی ویلايه‌تی فه‌قیه وه‌ری بخات، ئەم نه‌رکه که‌وتووه‌ته ئەستۆی ریکخراوه مه‌ده‌نییه‌کان و چالاکی کۆمه‌لایه‌تی و رۆژنامه‌نووسانی سه‌ربه‌خۆی ناوه‌وی ولات و ئەوانیش توانایی و لێهاتوویی خۆیان بۆ به‌رێوه‌بردنی وه‌ها نه‌رکیک، له جه‌ریانی بزووته‌وه به‌ربلاوه‌که‌ی سالی رابردوو دا، سه‌نماند.

ئەمەش شتیکی نییه که رژیم لێی بێ ناگا بیته. که‌واته زه‌بر و گوشاری خۆی به ته‌واوه‌تی خستووه‌ته سه‌ر ئەو ریکخراوه‌ و هه‌لسووراوانه و ده‌ستی داوه‌ته گرتن و زیندانی کردنی به‌لێشاوی ئەوان و هه‌له‌وه‌شاندنه‌وه‌ی ریکخراوه‌کانیان.

ئەمەش نا‌شکرایه که ئەم پیلانه له هه‌ر ناوچه و شوینیکی به پیتی رابردوو سیاسی ناوچه‌که به‌رێوه ده‌بریت.

به‌لام به گشتی و له ناستی سه‌راسه‌ری دا به کوردستانیشه‌وه بگه‌ر، ده‌کردنی "قه‌راری وه‌سیقه" و "حوکمی هه‌ل‌په‌سه‌رداو"

وهك نامرازىكى كاريگەر له لايهن دادگاكاني رژيمهوه كه نكي
ليهور دهگيردريت.

ههروهها بو خويتندكاراني بهندكراوى زانكوكان جيا لهمانه
له نامراى "هه ئپه ساردن" له خويتندين كه نك وهردهگيردريت.
لهم ناوهدا "حوكمى هه ئپه سيڤردراو" ههر چهند له سهرهتادا به
حوكمينكى سووك نه ژمار دهكرتت، به لام له واقعيذا قورس
ترين حوكمه بو چالاكاني مهدهنى هه نسوراوانى كومه لايهتى.
چونكه لهم حوكمه وهك "شمشيرى ديموكليس" بهردهوام له سهر
سهرى لهو چالاكانه رادهگيرتت و له ههر چهشنه چالاكيبهكى
مهدهنى و كومه لايهتى دووربان دهخاتهوه.

لهمهش گوشاريكى مهدهنى و دهروونى له تاقت بهدهر
دهخاته سهربان و كهسايهتى نهمجوره كهسانه، كه به
شيوهيهكى سروشتى، چالاك و نهگهتيشه تووشى دووقاتى
دهكات و له ناخهوه بهرهو دارمانى دهبات.

ههر بهم بوئهوه زوريهك لهو هه نسوراوانه به ناچار ريگاي
ههندهران دهگرنه بهر و رو له ولاتانى تر دهكهن.
لهم "هه ئهاتنه"ش دواى ماوهيهك به تهواوهتى دهبيتته هوى
دابرايان له چالاكى كومه لايهتى و بهرهو بيكه نك بوونيان
دهبات.

له واقعيذا نامانجى سهركى دارپژهران و بهريوهبهرانى لهو
پيلانهى كه له سهرهتادا ناماژهبان پيكرد برتبييه له دهمكوت
كردن، پهراويز خستن و دوورخستهوهى چالاكاني مهدهنى و
پيشهينى له فهعاليهته كومه لايهتبييهكانيان و دروست كردنى
كوڤستانىك له "بيندهنگى".

بينگومان بهريوهچوونى لهم پيلانه به تاييهت له كوردستاندا
كه ههم ريكخراوه مهدهنييهكاني نهزمونينكى وههايان نييه و
ههم ژمارهى چالاكاني بواره جياجياكان به نيسبهت ريژهى
دانىشتووانهكه زور كهمن، دهتوانيت به شيوهيهكى بهرچاو بهر
به پيشكهوتنى كومه لايهتى كه له كهمان بكرتت.

كهواته نهركى هه موومانه كه به ههر شيوهيهك كه بو مان
دهكرتت پشتگيري لهو چالاكانه بكهين و هانيان بدهين بو
لهوهى ولات به جى نه هيلن و روو له ههندهران نهكهن.

جیاوازی نیوان یهكسانی و رهوایینی

د.هادی مهحموود

له سیاسهتی جهندهریدا جگه لهوهی پیویسته جیاوازی نیوان چهمکی یهكسانی بهرامبهر یاسا لهگهئ چهمکی یهكسانی له نیو یاسادا بکهین و تهنیا یهکه میان بهس نییه و دووه میان گرنگه.

پیویسته بهرچاوپرونیمان هه بی له مامه لهکردن لهگهئ چهمکی یهكسانی جهندهری Gender Equality و چهمکی رهوایینی جهندهری Gender Equality.

یهكسانی جهندهری بریتییبه له حائهتیکی نیفترازی دوا بریاردانی یاسا و تشریعات که جیاکاری دژ به ژنان قهدهغه دهکات و ناماژه بۆ یهكسانی له مامه لهکردن دهکات، بهلام مهرج نییه لهو یاسایه به شیوهیهکی نییقایی راستهوخو ژنان سوودی نیوهگرگن، به لکوو زور جار کۆمه لیک بهریهستی دامهزراو و عورفی کۆمه لایهتی ههیه که ریگری له جیبهجی کردنی لهو حائهته نیفترازییه دهکهن.

بهلام رهوایینی Equality چهمکیکه پهیهندی به دایهشکردنی عه دانهتهوه ههیه. سیاسهتی جهندهری تهنها به یهكسانی جهندهری تایهتهدی، به لکوو هاوکات لهگهئ لهوهدا دهبی ههموار کردن له بارودوخ و ههلهمهرجی کۆمه لایهتی لهنجام بدرئ، به جوریک داهات و چانسی رهوا بۆ لایهتی مافخوراو له هاوسهنگییهوه دابین بکری بۆ کونترۆل کردن لهو بهریهستانه ی ریگا له یهكسانی جهندهری دهگرن. ههندی جار له یاسادا جیاکاری نامینی، بهلام له تهزی ژبانی کۆمه لایهتییدا لهو جیاکارییه دهبیته. رهوایینی جهندهری زهمینهی دابینی یهكسانی جهندهرییه.

تواناسازی له روانگییهکی جهندهرییهوه له بواری قهواره ی ژنان له کاری سیاسی و ناوهندهکانی بریاردا

١: پیناسه

بهشداریکردن له سیاسهتدا یهکیکه له شیوازه گرنگهکانی دهبرین له دیموکراسی و بهرجهسته بوونی بهشدار ی هاوالاتییبه له تیکرای لهو مهسه لانهی که مۆرکی گشتیان ههیه، ته نانهت لهو مهسه له گشتیان هه که تاک له شارهکی یان گه رهکه که ی یان له دامهزراویک کاری تیدا دهکات روویه رووی دهبیتهوه.

لهو چهمکه بۆ ماوهیهکی دوور و درێژ له فهرهنگی سیاسهتدا له بازنه ی بهشداریکردن له دهنگداندا بوو، تهنها له مافهش بۆ پیاو بوو، بهلام لهگهئ ژبانی سیاسی هاوچهرخ و پرۆسه ی مۆدرنیزم و سه ره له دانی چهمکی حزبی سیاسی و زیاد بوونی روئی ریکخراوه و بزووتهوه کۆمه لایه تییهکان، پینداچوو نه وهیه که له چهمکی بهشدار ی کردن له سیاسهتدا دهبرینی لهو ههستکردنهیه که لای تاکیک یان کۆمه له هاوالاتییبه که وه (ژن و پیاو) دروست دهبیته، بۆ دهبرینی ئیراده و خواست و ویست و بهرژوه ندییهکانی کۆمه لگا.

٢: قۆناغهکانی بهشداریکردن

- بهشدار ی لهو مهسه لانهی که مۆرکی گشتیان ههیه.

- چوو نه نیو سیاسهت.

- هۆشمهندی بۆ وهگرگرتنی بهرپرسی سیاسی و

لهنجامدانی شیوازه جوراوجۆرهکانی - تیکۆشانی مهدهنی دیموکراتیانه.

٣: شیوازی بهشداریکردن

- چانسی بهشداریکردنی یهكسان له بهریوهبردنی

دهسه لاتی یاسادانان و کاری حکومیدا. ههروهها له بواری دهسه لاتی دادوهریدا.

- کارکردن له سه ندییکا و جمعیات و حزبی سیاسی.

- ناره زایهتی دهبرین و رهخنه گرتن له سیاسهتی

مهجهئی و نییقیمی و نیودهو لهتی.

- خۆپیشانندان له شوینه گشتییبهکاندا.

- مانگرتن و کار کردن بۆ چاککردنی باری بژیوی.

- رادهبرین له دهزگاکانی راگه یاندن.

٤: هۆکاری بهشدار ی نهکردن له سیاسهت و نهبوون له

ناوهندی بریاردا

هۆكاری پاشماووی كۆلتوری

دهداته‌وه. (بوونی بۆشایی به‌رفراوان له نیو ناوه‌ندی ده‌سه‌لاتدار و هاو‌لاتیان).

- نه‌بوونی نه‌ریتی دیمۆكراسی له نیو خودی حزبه سیاسییه‌كان.

هۆكاری تایبته به هه‌لومه‌رجی ژنانه‌وه

- دابه‌شكردنی كۆمه‌لایه‌تیانه‌ی كه به‌رپرسی له بایه‌خداڤ به‌خیزان ده‌كه‌وێته نه‌ستۆی ژنه‌وه. مندال به‌خێوكردن، چێشتلێنان، جل و به‌رگ شوستن) كار ده‌كات هه‌ر كاته‌كه‌ی و یایه‌خداڤ بۆ مه‌سه‌له‌ گشتییه‌كانی ده‌ره‌وی خیزانی خۆی كه‌متر ده‌كات هه‌.
- تیروانینی نه‌گه‌تیفانه‌ی كۆمه‌لگا سه‌باره‌ت به‌و ژنانه‌ی له‌ سیاسه‌ت كار ده‌كهن، به‌ جۆریك كه‌ له‌ حاله‌تی به‌شدار بوونی به‌ ئه‌ركی نیوماڵ هه‌ناستی و به‌م جۆره‌ش قه‌یرانه‌كانی خیزان ده‌خه‌رتنه‌ نه‌ستۆی ژنانه‌وه.
- له‌ ئاكامی ئه‌م ره‌وشه‌ی ژنان، یه‌كه‌م ته‌ماشای توانا‌كانی ده‌كریت و ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر له‌ سیاسه‌تدا به‌شدار بیته‌ ئه‌وا ئه‌ركی لاوه‌کی پێده‌سپێدری.
- ئه‌م ره‌وشه‌ی ژنان واده‌كات كه‌ خودی ژنان به‌ ترسه‌وه‌ مامه‌ته‌ نه‌گه‌ل باری سیاسه‌ت بکه‌ن و دوو دال بن له‌ وه‌رگرتنی پۆستی سیاسی كه‌ ده‌خوازی ماوه‌یه‌کی زۆر له‌ ده‌ره‌وی ماڵ بن، نه‌وه‌ك به‌ ئه‌ركی خیزانیان هه‌لنه‌ستن. له‌ ئاكامی ئه‌مه‌شدا به‌شدار بکړدن له‌ حزبه‌ سیاسییه‌كاندا کاریکی بزوتنه‌ر نییه‌ به‌ نیسبه‌ت ژنانه‌وه.
- به‌رزبوونه‌وه‌ی ئاستی نه‌خوێنده‌واری له‌ ریزی ژناندا.
- كه‌می هۆشه‌مندی ژنان به‌ گرتگی مافه‌كانیان و چه‌مکی یه‌كسانی.

٥: پێداویستییه‌كانی تواناسازی له‌ باری یاساییه‌وه

- سیستمی باوكسالاری و قۆرخكردنی باری گشتی و ناوه‌ندی به‌رپرسیاری له‌ لایه‌ن پیاوه‌وه.
- باوه‌ر نه‌بوون به‌وه‌ی كه‌ ژن توانای ده‌ستپێشخه‌ری و وه‌رگرتنی پۆستی سیاسی هه‌یه‌.
- دابه‌شكردنی كۆمه‌لایه‌تیانه‌ی كار كه‌ ژن وه‌ك كاروباری نیو ماڵ و ئه‌ركی ته‌قلیدی پێده‌سپێدری و ئه‌ركه‌ مه‌زنه‌كانی نیو كۆمه‌لگاش بۆ پیاو ته‌رخان ده‌كریت.
- به‌خشینی وینه‌یه‌کی ته‌قلیدی به‌ ژنان له‌ پرۆگرامه‌كانی خوێندندا.
- به‌كارهینانی خوێندنه‌وه‌ی كۆن و موخافیزه‌كارانه‌ بۆ نایین كه‌ به‌ ئه‌ركه‌ ته‌قلیدییه‌كانی ژن ده‌به‌خشیت. له‌ میژووی كۆمه‌لگا ئیسلامییه‌كانیشدا هه‌رده‌م ناوه‌ندی خیلافه‌ت و نیمامه‌ بۆ پیاو بووه. (لن یفلح و لئا امرهم امراه).
- دامه‌زراندنی په‌یوه‌نده‌ی هه‌ره‌می له‌ سه‌ر بنه‌مای جیاوازی ره‌گه‌ز.

هۆكاری سیاسی

- نه‌بوونی نه‌ریت و په‌یوه‌ندی دیمۆكراسی له‌ ژبانی سیاسی به‌ گشتی.
- بوونی كۆسپ له‌ به‌رده‌م په‌یره‌وكردنی مافه‌رگان ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر دانی پێبێنریت، له‌و كۆسپانه‌ش: سیستمی ژبانی سیاسی له‌ سه‌ر بنه‌مای عه‌شیره‌تگه‌ری، تایفه‌گه‌ری.
- كه‌می یایه‌خداڤ به‌ سیاسه‌ت به‌ هۆی بی‌هوده‌یی و باوه‌ر نه‌بوون به‌ سوودی به‌شدار له‌ سیاسه‌ت وه‌ك رێگایه‌ك بۆ گۆرانكاری. ئه‌مه‌ش له‌ كه‌می به‌شدار له‌ هه‌لبژاردنه‌كاندا ره‌نگ

ئاراستەى سىياسى و چالاکى نواندن، بە جۆرىک بوار نەدرىت سەربەخۆيىيان لە ژىر هيج بيانوويهکەوه پيشيل بکرىت. نمونە (لە کاتى دەنگدان).

هۆشمەند کردنى ژنان بە مافى هاوالاتى بوون و پشتگىرى چالاکى بايەخدانىيان بە سىياسەت و کارى گشتى و هاندانىيان بۆ بەشدارى بە بوارە گشتييهکاندا راگەياندن.. چالاکى هۆنەرى، چالاکى دەرەوى مال).

٦: چۆنيەتى کارا کردنى تواناسازى ژنان لە سىياسەت و ناوهندى بريار

- بوونى کۆتا نەک تەنها لە دەسەلاتى ياسادان بەئکۆو لە بوارى دەسەلاتى تەنفيزى و دادوهرى.
- بوونى بەرنامەيەكى نيشتمانى لە چوارچيوى پىرسەيەک بۆ گەشەپيدانى ژنان لە هەموو بوارەکاندا.
- دەسپيشخەرى حزبە سىياسيهکان کە بە سىستى کۆتا لە هەلبژاردنى ژنان لە پلە جۆراوجۆرهکانى ناوهندى برياردا، کار بکات.
- يارمەتيدانى حکومەت بۆ ئەو حزب و لايەنە سىياسيهانه و رىکخراوهکانى کۆمەلگای مەدەنى کە چەمكى يەکسانى جەندەرى و سىستى کۆتا پەيرەو دەکەن.
- رۆئى دەزگاکانى راگەياندن، سىستم و بەرنامەى خويندن ... هتد.
- مامەنە کردن لە گەڤ ئەم پىرسەيه لە چوارچيوى بنياتنانى ديمۆکراسى و بايەخدان بە بارى ژيانى ژنان و پەرەپيدانى گەشە سەندن لە بوارى نابوورى و کۆمەلایەتى.
- نامادە بوون بۆ سازدانى تىکۆشانى جەماوهرى مەدەنى بۆ جيبەجى کردنى ئەم نەرکانە و هەماهەنگى نيوان ئەو لايەنانەى کە ئەم مەسەلەيه لە بەرنامەياندايه.

- جيبەجى کردنى رىکەوتنامەى نەهيشتنى جياکارى دژ بە ژنان.
- داين کردنى پىرسەيى يەکسانى لە نيوان ژن و پياو لە دەستوردا
- نەک تەنها يەکسانى بەرامبەر ياسا، بەئکۆو يەکسانى لە نيو ياسادا.
- بەباخدان بە نامادەکردن و پەرەپيدانى توانستى ژنان بۆ پيادە کردنى ئەو مافانە.
- پاراستنى ئەو ياسايانە و دۆزىنەوى ميکانيزمى تايبەت بۆ جيبەجى کردنى کە لە رىکەوتنامەى لە ناو بردنى هەموو چەشنە هەلاوردنيک دژ بە ژنان ناماژى بۆ کراوه لە رىگای:
- پىرسەيى يەکسانى ژن و پياو لە دەستور و ياساکاندا تۆمار بکرى.
- قەدەغە کردنى جياکارى و سزادانى ئەوانەى ئەنجامى دەدەن.
- پاراستنى مافەکانى ژن بە پيى ياسا و دانى تۆرىكى پاراستنى ياسايى لە رىگای دادگای ناوخۆهوه، دامەزراوى تايبەتمەندەوه.
- ئىلتىزام کردنى دامەزراوهکانى دەولەت بە ماوه نەدان بە هەر شيوازيكى هەلاوردن.
- هەئويست وەرگرتن و سزادانى ئەو دامەزراوانەى جياکارى ئەنجام دەدەن.
- هەموار کردنى ئەو بەندانەى لە ياساى سزاداندا جياکارى تىدايه.
- بەکارهينانى تشريع (ياسا) بۆ نەهيشتنى جياکارى.
- لە بارى سىياسى و کۆمەلایەتیهوه

بلاو کردنەوى هۆشمەندى هاوبەشى بەشداربوونى ژن و پياو لە سىياسەتدا وەک رىگايەک بۆ بنياتنانى ديمۆکراسى.

سەربەخۆيى برياردانى ژنان و ملکەچ نەبوونى بۆ هيج دەسەلاتيکى گشتى و تايبەتمەند لە کاتى هەلبژاردنى

کاری توندوتیژی

شۆرش په راویز دهخات

و: له عهده بیهیوه : عهبدوئلا خالید

(توندوتیژی سهرنج بۆ خودی توندوتیژی راده کیشیت). رای گشتی دهکه ویتته ژیر کاریگه ریبی نه و گروپه ی که توندوتیژی نه انجامده دات زیاتر له و سته مه ی که نه وانه دهیانویست ریسوای بکه ن، به تایبیت کاتیک که لایه نی دهسلات نه و به رهنگار کارانه به هاندهری لایه نی توندوتیژی و تیروربست بخانه روو. بزووتنه وهی به رهنگاری به په نا بردنه بهر توندوتیژی مملانیکه دهخاته ناستیک که نه یار باشتر ناماده یه و توانایی نه وهی هه یه په لامار بدات به پاساوی (کاری تاوانباری نه وانه ی که تاکه نامانجیان په لاماردانی سیستمی گتشییه).

بهم ریگه یه مملانی راسته قینه کوتایی پیده هینریت و په راویز دهخات، چونکه نه گهر دهوله مند و به هیزه کان که رسته کانی توندوتیژی به باشی ناماده بیت له لایان، ده بی نه و ه شان بیر نه چیت که هه روه ها باشترین نامارزه کانی راگه یاندن و په یوه ندی کومه لایه تی پینشکه وتویش هر له لای نه وانه.

نه وهش واده کات که هه موو پروپاگه نده یه ک به کار بهینن و وهک چۆن خویان دهیانوهیت بۆ ره تکرده وهی کاری توندوتیژی که ئۆپوزیسیون دهیکات به نامانجی که مکردنه وهی کاریگه ریبیه کان له دیدی رای گشتیدا.

نه وانه ی که په نا ده به نه بهر توندوتیژی بانگه شه بۆ نه وه دهکن که که لینیکیان کردووه ته وه له ریگه یه وه پاساوه کانیان دهخه نه روو، به لام وهک "تیؤدور نیبر" ده لیت: (گه ل ته نه ها باسی نامارزه کان دهکات، به لام خویشانده ران هه ولده دن جهخت له سهر ناوه رۆکی کاره سیاسییه کان بکه نه وه). هه ر کاتیک بۆ نه وهی که

کاریگه ری کومه لایه تی بهرچاوی هه بیت، پیوسته تیگه یشتن و سۆزی جه ماوهر وده سته بییت و ره گ له نیوان (زۆرینه ی بیده نگ) و (که مینه ی کارا) داکوتیت به شیه یه ک که بهرگریکار له نیو جه ماوهر دا وه کوو (ماسی نیو ناو) بیت؟

گه نجه یاخیه کان که (گۆدار) کردوویانیتیه پانه وانی فیلمی (La chinoise) هه ول ده دن خویان رازی بکه ن به دابرا نه خۆشه که بیان به وهی (که مینه یه ک که چاوی برییه نامانجی شۆرشگیرانه ی رهوا به که مینه نامینتته وه).

دهسته واژه یه کی جوان و سهرنجراکیشه، به لام به داخه وه راست نییه. بیگومان ره وایه تی پرسیک به ژماره ی نه و که سانه نییه که بانگه شه ی بۆ دهکن، به لام سهرکه وتنی نه م پرسه کاریکی جیاوازه.

(به یار) هه میسه ده یگوت که سی تیکۆشهر نابیت ته نه ها به باوه ری رازی بیت، به لکوو ده بیت تیکۆشیت بۆ نه وهی باوه ره که ی پرواو دانی پیدابنریت.

نه مهش پیوسته بۆ هه ر هه ولتیک به ناراسته ی راستیدا. به لام له بواری فه لسه فی و نایینیدا، کاریکی یه کلاکه ره وه یه که مرؤف پروا بکات یان نا، به پیچه وانه وه له گۆره پانی سیاسییدا ته نه ها باوه ره ینان به دروستی پرسیک بهس نییه، به لکوو توانای باوه رپیه ینان توخمیکی یه کلاکه ره وه و پیوستیه کی ستراتیژییه.

که مینه باوه ره اتووه کان میژوو دروست ناکه ن، به لام نه و که مینه یه ی که ده زانیت چۆن به رامبه ر رازی دهکات کومه ل به ره و پینش ده بات، بۆیه پیوست وایه ستراتیژی نه و کارانه ی که خواستیان گۆرانی نابووری و سیاسی چینه به رفراوانه کانی جه ماوهره که هه ولبدات جه ماوهر به راستگویی نامانجی دیاریکراو و کارکردن له پیناو وده یه ینانی رازی بکات.

نیره وه گرنگی (په یوه ندی گشتی) سهره لده دات که بزووتنه وه کان له گه ل چینه میلیه کاندای دروستی دهکن، به نامانجی پته و کردن و سهرختنی نه و بزووتنه وه یه، به لام نه گهر نه رک بوو له بواری په یوه ندی گشتیدا که پیوسته ناکارییه کان تیر بکات، نه وه نه رکیشه که پیوسته دهرونییه کانیش تیر بکات. بۆیه پیوسته

دیراسه‌ی پەرچەكدارى چینه جیاجیاكانى گەل بکریت له هەمبەر بزووتنەوه‌که و هەولتان بۆ نەهیشتنی ناکۆکی له نیوانیان بۆ وەدیھێنانی بەشداریی ئیجابی خەتک له بزووتنەوه‌که یان راکیشانی سۆزی خەتک بۆ یان دژایەتی نەکردنی.

زەرورەتی ستراتیژی دەخواریت که (تواناکان بە شیوەیه‌ک بۆ بکریتەوه، له هەر شوێنێکدا هیژیکی نۆی دروست بکات).

نامانجی سەرەکی خۆپیشاندان دەرپرینی بڕوا تایبەتییەکانمان نییە، بەتکوو بۆ ئەوێه که خەتکی دیکە بەشدار و پشتگیر بێت ئەگەر بڕواکانمان.

هەر وها پێویستە خۆپیشاندان نەبیتە نامزێک بۆ خۆپیشاندەر بۆ دەرپرینی رک و تورەیی، بەتکوو بکریتە نامزێک بۆ پێگەیشتن و دیدار ئەگەر گەل و یەکتەناسین، پێویستیشە خۆپیشاندەرەکان له رێگەى رەفتاری جەستەیی و گوتاریانەوه بچنە پەيوەندییەکی راستەوخۆ و کەسیتی ئەگەر بینەر و نامادەبووان بۆ ئەوێ ئەو بینەر و نامادەبووانە هەست بەوه بکەن که ئەوانیش خاوەن ئەوپرسەن .

خۆپیشاندانی میلی مەرج نییە تەنها ناراستەى "ئەقل" بکریت، بەتکوو دەبیت له سروشتی خۆیدا و دوور له هەر کارێکی قەلب، ناراستەى هەست و سۆزیش بکریت.

پێویستە هەوێش بدهین ئەوانەى که بانگەشەى دەکەین له روى سۆز و هەستەوه نامادەیان بکەین و ئەوێش بێتە رێگەیه‌ک بۆ گەیشتن بە عەقلانیەت.

لەم بواردا ناتوندوتیژی توانای زیاترە له توانای توندوتیژی (تیۆدۆر ئیبرت) نامازە بۆ ئەوه دەکات له کاتی کارى توندوتیژی بەرچەكدارى توند بە ناسانی دروست دەبیت و رێگە له رێگاچارەى عەقلانى بۆ مەمانییەکه دەگریت، بەلام له کارە ناتوندوتیژیەکاندا تۆخمی هەتچوون یارمەتیدەر دەبیت بۆ بەنگە و چارەى عەقلانى.

بەم شیوەیه نامرازە ناتوندوتیژیەکان له لای راي گشتی توانای زۆر بۆ پاپشتکردنی بزووتنەوه‌که دروست دەکات.

هیژی ئەم نامرازە پەرورەدەییانە بۆ گەل که دەبیینیت و دەبیستیت زۆر له هیژی نامرازە توندوتیژیەکان زیاترە.

بۆیه له کاتیکیدا خۆپیشاندانی توندوتیژی له تاکە دەنگی (مەنولۆگ)یکی قەرەبانغی شیواو دەچیت له بەردەم گەلدا و بە نامۆبیش له بەردەم گەل و بۆ بەشدارى گەل نمایش دەکریت.

بەلام خۆپیشاندانی ناتوندوتیژی دەبیتە دیالۆگیکی راستەقینە ئەگەر گەلدا و گەیش له کارەکانیدا بەشدارە.

بەنگە و سەلماندنیکی دیکەش هەیه گەواهی بۆ بەرژووەندی نامرازە ناتوندوتیژیەکان دەدات که ئەویش کاتە، چونکە خۆپیشاندانیکی ناتوندوتیژی له توانایدا یە کاتیکی درێژتر له خۆپیشاندانیکی توندوتیژی بەردەوام بێت.

لێرەوه وا دەردەکەوێت کاریگەری زیاتریشی دەبیت. بۆ ئەمۆنە بایکوتکردنی کۆگایەک زیاتر بەردەوام دەبیت و کاریگەری زیاتر دەبیت له تێکدان و سوتانی ئەو کۆگایە.

هەنمەتی تیکۆشانى مەدەنى دەتوانیت بۆ ماوێهەکی زیاتر بەرەنگاری دەسەلاتی هەبوو بکات، له ناژاوه گێری.

له لایەکی دیکەوه پەنابردنە بەر توندوتیژی، غەریزەى هاوکاری جۆری له نیوان تاکەکانى سەر بە تیمی ئەیار، دەجوێنییت و پالیان پێوه دەنیت بۆ توانەوه له یەک بەرەى یەگرتوودا .

تەنانت ئەوانەى لەریزی ئەیاراندان و نامادەى ئەوێیان تێدایە که دان بە دروستی داواکانى بزووتنەوهى بەرەنگاری ناتوندوتیژی دا بنین (با ناویان بنیین میانرەو یان لیبرالەکان) که دەتوانن کار بکەنە سەر گروپەکەیان بە ناراستەى کرانەوه و تێگەیشتن، ناتوانن بە ناشکرایى داکۆکی ئەوانە بکەن که پەنا دەبەنە بەر توندوتیژی.

توندوتیژی خۆی له خۆیدا وا دەکات رک و کینە بورژوینییت له لای تیمی ئەیار، توندوتیژی هەولەدەدات هەموو ئەوانە رەتەبکاتەوه که سەر بە تیمی بەرامبەرن

به بن جياوازيكردن. نه فره تيان ليدهكات ته نها له بهر نهوهی سر بهو تيمهن، نهوش له درنه نجامدا پال به میانرپهوه کانی سر به تيمي بهرامبهروهوه دهنيټ بچنه ريزی توندروهوهکان و ههمان هه لوئستيان هه بيټ. بهلام نهو روټهی که میانرپهوان دهگيټن له گهشه کردنی مملانيټا دهکريټ يه کلاکهروهوه بيټ، چونکه نهگه ر بوونه پاريزهري بهرهنگار بوونهوه، نهوان باشتين که سن بو چاندي تووی گومان له باوهري تيمي نهيارهدا. بهم شيوهيه هه لوئستيکی ناتوتيزی لهو کاتهی مملانی و ناکوکی دهگوازيتتهوه بو گوړه پانی دادوهري، له ريگهی قدهغه کردنی ههمو سياسيټيک که رک و کينهی تيټا بيټ بو تيمي بهرامبهر، نهمش بوار دهوات به میانرپوان که تيروانيی تيکوښه رانی ناتوندوتيز بخه نه روو بن نهوهی ناپاکی لهگهټ خودی تيمه کهی خوټاندا بکهن. له لايه کی دیکه شهوه به کارهينانی توندوتيزی که شيټک له ترس دروست دهکات وا دهکات که ناکوکی نيوان لايه نه ناکوکهکان نه توانريت به زنديريت. ترس له بنچينه دا په يوه ندي نيوان چهوسينه ر و چهوساوهکان جيا دهکاتهوه، ته نانهټ پيش نهوهی مملانيټه که ناشکرا بيټ، به کارهينانی توندوتيزيش نهو ترسه زياتر دهکات. ههر تيمیک گرهو له سر ترسی تيمه کهی دیکه دهکات بو ملکه چکردنی، بهلام نهو ترسه ته نها ليکروه وانهوه و تينه گه يشتن بهرهم دههينيت که ههر دوو تيمه که زياتر له يهک دوور دهخاتهوه، له کاتيکدا پيويست وايه که نه رکه سهره کيبه کانی مملانی بریتی بيټ له ناچار کردنی ههر دوو نهياره که که يه کتر بناسن و ليک تيبگه ن. ههروه ها ليړه دا ترس راوټرکاريکی خراب دهبيټ، چونکه پال به ههر دوو تيمه کهوه دهنيټ که کاری توندوتيزی نه نجام بدن. به پينچه وانهوه کاری ناتوندوتيزی هه وندهوات ترس برونيټه وه له په يوه ندي نيوان ههر دوو لايه نه نهياره که، چونکه پيويسته کاری ناتوندوتيزی له قوناعه سهره تاييه کانيټا درهفته به چهوساوهکان بدات لهو ترسه نازاد بن که واين ليدهکات له هه لوئستی

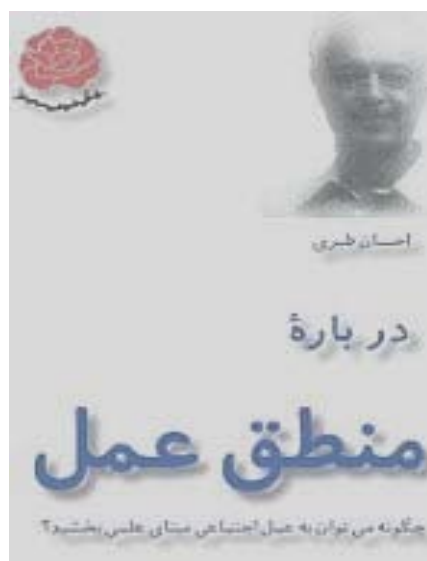
چوکدا داندان بن و دوورپان دهخاتهوه له رووبه روو بوونهوهی چهوسينه رهکان. "چاټيز" دهنيټ، (دهبيټ مملانی لهگهټ ترسدا بکهين، چونکه نهگه ر توانيمان له ترس رزگار بين، نهوه کاره کانهان ناسان دهبيټ، نهو پياوهی چوهوته ريزی خوټيشاندهران بهر لهو برياره ی زور بيري کردهوتهوه. ريز و ستايشی بهر خودانکاران له کاتی تيکوښانيناندا زمانه تی نهوه دهکهن بو نهيارانپان که بهر خودانکاران نهو مافانه پيشيل ناکهن که دانی پندانراه، ههروه ها نهو دهسه لاتهی که پيی دهگهن به کاری ناهينن بو توټه کردنهوه "مارتن لوټر کينگ" دهنيټ، (تاکه نامراز بو رهوانهوهی نهو ترسه بن پاساوهی سپی پيستهکان، ده رکه وتهمانه وهکوو که سايه تی ناتوندوتيز. به شيکی دياريرکراوی سپی پيست ههيه له ههستکردن به گونا پيی وايه نهگه ر روژيک له روژان ره شپيستهکان گه يشتنه دهسه لات بن به زهيبانه توټه ی نهو چهوساندهوه و سوکايه تيکردنه دهکهنهوه که له لايه ن سپی پيستهکانهوه دژيان به کار هاتوه. وهک چون خيزان به خراپی مامه نه لهگهټ مندانه کانی دهکات و روژيک له روژان ههست بهوه دهکهن کاتيک ده يانه ویت لييدن نهو يش هيزی وهکوو نهوانه و له پريکدا دهکونه مه ترسيه وه که نهو دهسه لاته نوټيهی به کار بهينيټ بو توټه ی ههمو نهو ليټدانهی که له رابردوودا بهری کهوتوه). بهم شيوهيه نهوانه ی که ده يانه ویت گوټانکاری له کومه نگادا بکهن و په نا دهبه نه بهر توندوتيزی، دهبنه په رايژخراو له تيروانيی زورينه ی دانيشتوان و بگره رهتده کرينه وه، نهمش زيان به نامانجهکان دهگه يه نيټ. کاتيک له "برناديت دلچين" کچه گه نجی بهر خودانکاری ئيرله نديان پرسى : بو دهته ویت واز له توندوتيزی بهينيټ؟) گوتی: من توندوتيزيم به کار نههيناوه تا وازی لی بهينم. ته نکيدم لهوه کردهوتهوه که نازاوه ناکاريگره، چونکه رژيمي ئيستا زياتر بههيز دهکات لهوهی لاوازی بکات، نازاوه گيټی، خهټک له قوناعی نه بوونی فيکری سياسي هوه بهرهو سياسي تی په رچه کدار دهبات، زيانه کهش به ته وای ليړه دايه.)

له لایه کی دیکه وه ههر چه نندیک داخواییه کانی (به ره ی
رزگاری کیبک) بزووتنه وه ی سه ربه خویی که نادا رهوا
بیته، به لآم رفاندنی (بیار لابورت) و کوشتنی له سائی
۱۹۷۰ زیانیکی گه وه ی گه یانده بزووتنه وه که و لاوازیکرد
له دیدی رای گشتی.
یه کیبک له رفینه رانی نه وه که سایه تیبه پیی وابو نه وه له
سه ره هغه کاتیک که حوکی زیندانی تا هه تایی بو
دهرچوو، له بهردهم دادوهردا گوتی (من ده زانم نیتمه
سه رده که وین چونکه نیتمه ناماده یین هزار لیدانمان
به ریکه ویت بو نه وه ی بتوانین یه ک لیدان بوه شتینین،
به لآم نه وان ناماده نیین یه ک لیدانیمان به رکه ویت).
هزار لیدا به رامبه ر یه ک لیدان، له وانیه له واقیعدا
نه وه ته رازووی هیزی نیوان ههر دوولا بیته، به لآم چون
پروپاگنده ی نه وه ده کات که سه رده که ویت؟ (بیار
فالییری) دانهری کتیبی (قووله سپی پیسته کانی
نامریکا) یه کیبک بوو له تنوریست و پراکتیزه کاره
گه وره کانی نه وه به ره یه که له سائی ۱۹۷۱ له وه به ره یه
جیا بووه وه. له نووسینیکی ره خنه نامیزی دوور و دریتدا
پاپشتی ههر کاریکی چه کداری ره تده کاته وه (ههر
ناژاوه گیرییه کی چه کداری ته نها خزمه تی گه مه کانی
دهسه لاتی هه بوو ده کات، ناژاوه گیری چه کداری... له
نه مرودا له سایه ی ته رازووی هیزه کانی نیستادا نه نته –
شورگیرییه، بویه مملانیی چه کداری نه ک ههر هه له و
که م و کورییه، به لکوو باشتین ریگه یه بو
بومبریزکردنی پیشکه ووتی مملانیکه و له ناو بردن و
ته فاندنه وه).

برخی از کتابهای منتشر شده
از طرف انتشارات حزب توده ایران

برای تهیه این کتابها با فرمت PDF به
سایت حزب توده ایران مراجعه کنید.

نوشته ای از رفیق فقید احسان طبری
در زمینه "منطق عمل" و اینکه چگونه
می توان به عمل اجتماعی منتهای علمی بخشید.

